

J. H. I. S.

ANUL XX (Serie nouă)
Trimestru III - 2006 Nr. 49

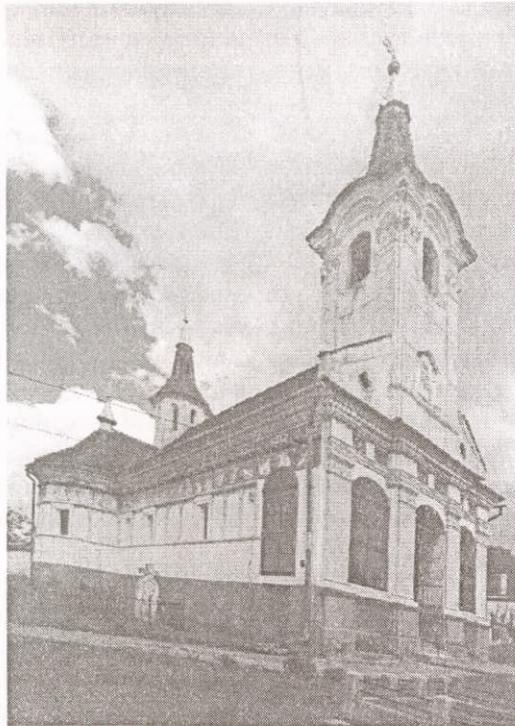
Plaiuri Săcelene

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SĂCELE,
ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1922 ȘI ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRAȘOV,
SUB NR. 15553, DIN 8.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SĂCELE

V R E M

să răscolim trecutul celor ce-au cutreerat pământul românesc
să infățișem prezentul văduvit de măreția trecutului
să despiciam drum nou prin vremuri Să celelor de mâine și
să contribuim cu toată puterea noastră de muncă tinerească
la ridicarea acestor plaiuri mocănești

VICTOR TUDORAN
Plaiuri Săcelene, 1934

BISERICA SF. NICOLAE CERNATU - SĂCELE
CONSTRUITĂ ÎN ANUL 1783

Plaiuri Săcelene

APARE TRIMESTRIAL

MEMENTO

“Dupa ce o veți citi, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi, vă va face plăcere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri scumpe vouă și părintilor voștri.”

CUPRINS

Memoriam

FRAȚII ION ȘI ALEXANDRU LAPEDATU	3
SĂCELELE LOC ODINIOARĂ ÎNDRĂGIT AL CONCEDIILOR ȘI VACANȚELOR ESTIVALE	4
SĂCELENI DONATORI PENTRU CONSTRUCȚIA CATEDRALEI ORTODOXE DIN SIBIU	10
I BISERICA "SF. NICOLAE"	11
IN MEMORIAM DUMITRU COSTEA	11
SĂRBĂTOAREA „SÎNTILIA” LA SĂCELE – BRAȘOV	12
SĂ NU UITĂM	14

Cultura

UN GENIU AL MUZICII ROMÂNEȘTI – GEORGE ENESCU (1881-1955)	15
ANUNȚ	17
RUGĂ DE OCTOMBRIE	17

Opinii

SINDROMUL PASIVITĂȚII NOASTRE	18
PLEDOARIE PENTRU UN FOND ARHIVISTIC	21
S.O.S. – PĂDUREA SĂCELELUI !	22

Actualitatea

LEX - TURA ZILEI	23
CRONICĂ ASTRISTĂ	24
GÂNDURI LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR	25

Sport

FC SACELE - O ECHIPA TINARA	26
-----------------------------------	----

FRAȚII ION ȘI ALEXANDRU LAPEDATU

-130 DE ANI DE LA NAȘTERE-

Frații gemeni Ion și Alexandru Lapedatu, figuri marcante ale culturii noastre naționale, au făcut parte din generația de aur care a făurit România Mare și care a contribuit nemijlocit la punerea în practică a transformărilor instituționale ce au avut loc în acea perioadă.

Ilustrele personalități săcelene s-au născut la 14 septembrie 1876 într-o cunoscută familie transilvăneană cu rădăcini paterne la Glâmboaca (jud. Sibiu) și materne din familia Circa din Cernatul Săcelor.

Ion Lapedatu, tatăl, fiu de țărani, a făcut studiile la Paris și Bruxelles și a fost un remarcat fruntaș al mișcării naționale din Transilvania. A rămas în memorie ca una dintre figurile importante ale culturii române din a doua jumătate a secolului XIX, fiind profesor la Liceul Ortodox Român din Brașov și autor și redactor la "Orientul Român".

La rândul ei, familia mamei a avut un rol însemnat la ridicarea economică a Săcelor, la edificarea și înzestrarea școlilor și bisericilor românești.

Din păcate, cei doi frați rămân orfani de tată la numai doi ani, fiind nevoiți de soartă să-și croiască cu greu drum în viață, să lupte din răsputeri pentru a-și pune în valoare calitățile și virtuțile. Tradițiile moștenite din familiile părinților îi ajută în stăruința de a-și desăvârși studiile gimnaziale la Cernat și, apoi, la Școala Centrală din Brașov, pe cele liceale la Brașov și Iași și apoi pe cele universitare la București și Budapest.

Alexandru urmează facultatea de litere și istorie la București, o absolvă cu calificativul Magna cum Laude, funcționând ca profesor suplinitor la Liceul Sf. Sava, după care lucrează la Biblioteca Academiei Române, secția manuscrise. În 1904 este numit secretar al Comisiei Monumentelor Istorice, în 1917 face parte din comisia care a asigurat securizarea tezaurului Băncii Naționale, iar în 1918 devine membru al Academiei.

În aceeași perioadă, Ion s-a specializat ca economist la Budapesta, intrând apoi cu energie și entuziasm în serviciul unor instituții remarcabile: băncile "Albină" și "Ardeleană", dar și la ASTRA, unde a militat pentru înființarea Muzeului Asociației și a sprijinit proiectul Enciclopediei lui Diaconovici.

Tot în acei ani, ambii frați participă cu efervescență la viața culturală și politică a românilor, Alexandru făcând parte din "Liga Culturală", unde luptă pentru emanciparea românilor alături de personalități ale epocii ca: Aurel Popovici, Șt. O. Iosif, B. Șt. Delavrancea, începe să publice în "Gazeta Transilvaniei", "Convorbiri Literare", "Semănătorul", "Tribuna Poporului", "România Jună", iar în 1918 devine vicepreședinte al Comitetului Național al

Românilor din Austro-Ungaria. Ion a condus încă din perioada studenției Societatea Studenților Români "Petru Maior" din Budapesta.

Universitari, deschizători de noi drumuri la Universitatea Dacia Superioară, respectiv Academia Comercială, ambele din Cluj, Alexandru și Ion Lapedatu evoluează pe traiectorii asemănătoare, prin care deschid orizonturi noi în domeniul politicilor bancare și asigurărilor (Ion) și al studiilor istorice moderne românești și transilvănești (Alexandru).

În perioada de uriașe transformări sociale și economice de după Marea Unire, cei doi cărturari săceleni primesc responsabilități foarte importante de la autoritățile vremii, fiind folosiți ca experți în toate tratativele care au

dus la încheierea tratatului de pace de la Paris, la încheierea acordurilor economice, la definitivarea problemei Fundației "Em. Gojdu", la dezvoltarea muzeologiei, arheologiei, a cercetării arhivistice, numismatice și conservării monumentelor istorice.

Calitățile fraților gemeni Lapedatu le-au adus și numeroase recunoașteri publice. Alexandru a fost ales,

în 1936, senator de drept și, în același an, președinte al Senatului. În 1923 fusese numit Ministrul al Culturii, Artelor și Cultelor, funcție pe care o deține, cu intermitențe, sub patru guvernări. Ca o încununare a întregii activități științifice, Alexandru Lapedatu a fost ales, între anii 1935-1937, în funcția de președinte al Academiei Române, iar, apoi, între 1938-1948, secretar general al acestui prestigios for. Ion a fost deputat, Ministrul al Finanțelor (1926) și director, viceguvernator și guvernator al Băncii Naționale.

Personalități de prim rang, echilibrați, demni, atașați în mod profund intereselor neamului lor, frații Lapedatu aparțin elitei intelectuale românești, recunoscându-li-se meritele încă în viață prin importante medalii și decorații ce le-au fost decernate ca și prin volumul omagial dedicat lor și publicat în 1936.

După schimbările politice ce au survenit după cel de al doilea război mondial, Alexandru și Ion Lapedatu au fost marginalizați de noile autorități comuniste, au fost excluși brutal din viața publică, Alexandru fiind întemnițat la Sighet, unde a și murit la 30 august 1950, iar Ion, rămas fără mijloace de existență din cauza izolării la care a fost supus, a decedat, la rândul său, la 24 martie 1951.

Este datoria noastră, a săcelenilor de astăzi, să înlăturăm vălul uitării și stigmatizării celor doi frați săceleni care în perioada interbelică au fost un exemplu elocvent de dăruire, competență și patriotism, ținând vie flacără democrației, progresului și năzuințelor românești.

Horia Bârsan

SĂCELELE LOC ODINIOARĂ ÎNDRĂGIT AL CONCEDIILOR ȘI VACANȚELOR ESTIVALE

Dragii mei săceleni,

Să continuăm, deci, firul evocărilor noastre consacrate vacanțelor estivale din Săcelele de odinioară, am în vedere, după cum bine știți, anii dintre cele două războaie mondiale și chiar primii ani de după 1944, când publicitatea și propaganda turistică erau ca și inexistente și când, totuși, meleagurile noastre și-au aflat binemeritata faimă a unui loc care alătura farmecului plaiurilor, purității și miresmelor puternic ozonate ale aerului, cuceritoarea omenie și ospitalitate a concetătenilor noștri, gazde desăvârșite, adevărate întruchipări ale solicitudinii și comunicării, sub semnul zâmbetului și a unui îndelung exersat simț al umorului.

Îmi cer iertare pentru fraza atât de lungă în hățisul căreia s-ar putea rătăci ideea care stăpănește acum gândurile mele, dar strădania mea, aceea a unuia dintre puținii "ultimi mohicanii" ai acelor vremuri este aceea de a reconstituiri atmosferă, o stare de spirit care a conferit odinioară patriei mocanilor Săceleni nu doar o inconfundabilă individualitate dar și un prestigios renume. Zbuciumul ultimei jumătăți de veac, din păcate, însă, nu ni l-au perniș actualizat și aliniat nivelului exigențelor unei lumi angajate astăzi în acerbe competiții tehnologice și cibernetice, mai puțin, parcă, înclinate spre freamătușul sufletului.

Oare mai este posibil așa ceva?

Oare mai este posibilă reconstituirea unei atmosfere cvasi-patriarhale în interiorul unei lumi agitate, mereu aflate sub imperiul unor maxime tensiuni, la originea căror se află deopotrivă performanță, mereu biciuită de spectrul amenințător al concurenței dar și dorința dobândirii forței pecuniare, considerate sursă a libertății și chiar a fericirii?

O privire atentă asupra mobilității tendințelor privind evoluția modelelor pe cale de acreditare în societățile sensibile la procesele reformatoare relevă o stare de "duplicitate" care acceptă, pe de o parte, binefacerile tehnologiilor moderne, dar regretă și caută "paradisul pierdut" al unei lumi a echilibrului, liniștii, purității ecologice, purtând adânc înrădăcinat sentimentul unei "inevitabile pierderi", preț al trufiei oamenilor ce au cutezat să înfrunte, chiar agresiv și nesăbuit pe Demiurg.

Ce altceva ar explica refugiu celor potențați și chiar al celor cu resurse mai modeste decât cele ale magnificaților, în afara perimetrelor urbane, unde, măcar pe timpul nopții, să-și regăsească divinul dar al liniștii, tot mai terfelite în molohul citadin!

Aceasta era și odinioară explicația afluxului de bucureșteni, ploieșteni, brăileni, constănțeni și chiar basarabeni ce-și aflaseră micul univers ideal al unei vacanțe de vară la Săcele, o lume în care firescul comunicării, disponibilitățile afective ale oamenilor, conjugate și întreținute de contextul natural, confereau zilelor aici petrecute valoarea unei întoarceri în amintitul "paradis

pierdut".

Oare ar putea recrea Săcelele acea atmosferă pe care încerc să o evoc în numele unui echilibru și a unei armonii atât de prielnice sufletului, astăzi prea neliniștit, al semenilor noștri!?

Judecând după tendințele celor ce au traversat actuala noastră experiență și am în vedere țările Occidentului cu consistent potențial economic, unde **revenirea la modelele pozitive ale trecutului** este în plină desfășurare, cred că săcelenii n-ar face rău să reflecteze asupra unei asemenea "întoarcere în timp".

Nu este vorba de un agroturism primitiv, ci de o restaurare a unor zone apropiate muntelui în nici un caz prin aglomerări de tip urban ci prin locații din care să nu lipsească curtea, livada, mica gospodărie, reactivarea simplei, dar gustoasei gastronomii săcelene, a obiceiurilor, industriei casnice, a petrecerilor fără iz de restaurant sau cărciumă, a micilor orchestre capabile să interpreteze piese din tezaurul muzical care a încântat atâtea generații.

De unde vom lua oamenii capabili să dea viață unor asemenea gânduri năstrușnice!?

Iată o înrebare la care ne vom strădui să răspundem, poate în viitoarele ediții ale revistei noastre, deoarece și oamenii fac parte din universul și chiar paradisul pierdut și atât de greu recuperabile. Dar, deocamdată să încercăm să reînnodăm firul povestirii începute în paginile numărului trecut.

Îmi stăruie și astăzi în amintire, parcă desprinse dintr-un vis frumos al unei nopți de iarnă, imaginea interiorului spațioasei cofetării a domnului Zöldi, strălucind de curățenie, adiat de tulburătoare arome, ademenitoare, delicate, galantărul plin de apetisante oferte ale strălucitoarelor amandine și ișlere, ale guleratelor savarine, ale delicioaselor torturi cu cremă de nucă și cornurilor pricomigdale și bineînțeles nelipsita tavă de circa o jumătate de m² cu faimoasele în epoca cremșnituri, speciațitatea Nr.1 a casei pe care n-aveai cum să o tratezi impasibil, indiferent de ce și-ai propus atunci când te-ai hotărât să intri în contact cu meșteșugul și arta maestrului Zöldi.

O sinceră și caldă prietenie m-a legat în anii tinereții mele de omul deosebit de agreabil și delicat, fond pe care mi-a împărtășit câte ceva din secretele minunatelor sale rețete, pe care le mai actualizez și astăzi, este drept, mai ales când am la îndemână pretențioasele ingrediente proprii lumii copilăriei mele și tinereții maestrului, lume aflată astăzi într-o avansată fază a extincției și declinului.

Vă dăruiesc aşadar rețeta cremșnitului ca o primă ofertă de acest gen, aşa cum am reținut-o și am pus-o "în operă" nu odată cu speranța că cineva va reconstituiri vreodată universul idilic, ancorat într-o realitate a unui trecut pe care o lume civilizată nu poate să nu-l dorească reanimat ca un gest de nobil respect și recunoștere față

continuare

de luminile unei lumi intrate deja în amintire.

Blatul (foile, 3 la număr) se prepară din volume egale de caimac **adunat de pe laptele fierț** (păstrat la rece o zi) și făină în care se adaugă **un vârf de cuțit de sare**. Se frământă totul foarte bine, **până la absoluta omogenizare** și se depune pentru câteva ore la frigider (pentru a fi mai explicit să recomand să lucrați cu două borcane identice având capacitatea de 400 ml (grame)²) – unul plin ochi cu caimac, celălat plin ochi cu făină². Caimacul trebuie să fie dens fără intruziuni de lapte, provenit din timpul colectării lui din cratiță.

Aluatul astfel obținut se împarte în trei părți egale, se întinde cu un făcălet până la dimensiunea unei tăvi clasice (de prăjitură) și se coace pe fundul acesteia (tava întoarsă) la foc potrivit (în cuptor încins) cu deosebită grijă **să nu se ardă sau să se rumenească excesiv**. Operațiunea se poate face în ziua precedentă servirii creșnăștelui.

Crema:

- 1 litru lapte
- 4 ouă (de preferat de la găini și ele “naturale”)
- 250 gr zahăr
- 50 gr făină sau ziamil
- 2 prafuri de zahăr vanilat de calitate onorabilă

Prepararea cremei:

Ouale întregi se freacă cu zahărul, vanilia și ziamilul (făina). Laptele se pune la fierț, iar când dă în clopot se toarnă peste crema de ou, amestecându-se încet până se îngroașă bine. Se ia de pe foc se amestecă încă odată.

Atenție! Blaturile se umplu doar cu puțin timp înainte de a fi aduse la masă pentru ca blaturile să-și păstreze caracterul crocant. Aducerea la masă este precedată de pudrarea blaturii superioare cu zahăr (pudră) amestecat cu zahăr vanilat.

Se taie cu un cuțit lung foarte ascuțit, nu înainte de a-i se îndrepta (tunde) marginile, care vor fi oferite amatorilor de “crispy”.

Viața în “vacanță la țară” la Săcele nu era săracă în oferte, dar ele erau diverse în funcție de interes, vârstă, companie, dorință și necesitatea unei recuperări fizice și de ce nu, chiar psihice.

În general, după micul dejun cu ouă proaspete, lapte de vacă sau bivaliță cei mai mulți se îndreptau spre pădure cu un pled, o carte sau chiar o minge, cu un paneraș cu o gustare, din care nu lipsea o bucată de brânză de burduf sau un sandvici cu celebra pâine Szócs și o felușă două din delicioasele salamuri Bedners, o sticlă de apă de izvor, sau chiar o bere Czell, un fruct, o căniță de zmeură sau fragi pe care unii și-o culegeau chiar de pe versanții

² De unde luăți caimacul? Fie vă cumpărați o vacă onestă care vă poate furniza un lapte ca lumea (5-6 litri de lapte fierț și apoi păstrat la rece o zi vă poate asigura un borcan de 400 ml. de caimac), fie vă mutați în Bucovina, Maramureș sau pe undeva prin Bistrița-Năsăud, unde se mai poartă și astăzi laptele de “vacă naturală” la prețuri sub nivelul pieței.

Highișului, Ciocleanului sau Coastei vii unde fructele de pădure creșteau din abundență înainte de cel de al doilea război mondial.

Tinerii luau și ei calea pădurii unde în Poiana Angelescu își construisează împreună cu cei săceleni un teren de volei – sport foarte agreat în Săcelele anilor 30-40, proliferat și prin pasiunea studenților săceleni aflați la studii în București (arhitectul Mircea Bodeanu, fratele său agronomul Aurel Bodeanu, medicul Gheorghe Berteanu și fratele său Dumitru Berteanu, inginerul agronom, frații Eugen și Gheorghe Șerban, dar și colegii lor de generație, tineri muncitori în uzinele brașovene, Victor (Torică) Boghici, Nelu Manciulea, Nicolae Deleanu și voleibalistul de performanță Constantin Cazacu pe atunci student al Universității din Iași). Lor li se adăugau studenții bucureșteni veniți la odihnă, alături de părinții lor. Poiana Angelescu oferea posibilitatea și unor partide de fotbal pe un minițeren amenajat în apropierea celui de volei, dar, fără îndoială condiții mai bune erau în Grădina Domnească, unde, în afara dumincilor, când aveau loc meciurile Izvorului se juca “tare” zi de zi.

În anii 30 în Poiana Angelescu pe tot timpul verii funcționa o cabană, dotată cu restaurant condus de doi tineri inimoși, Marius Butu și Matei Roșculeț, unde petrecerile, mai ales după lăsarea serii, ce să vă mai spun de serile cu lună plină, se țineau lanț, adeseori până la ziuă, îndemnate și de vinul bun, de meșteșugurile grătare dar și de lăuta lui Nită Oglindă, iar mai spre anii 40 și de acordeonul lui Traian Damian a cărui orchestră a încântat săcelenii până prin anii 60. Nu lipsea din compoziții ei una din cele mai pitorești figuri ale Săcelor acelor ani, frumosul și năzdrăvanul Alexe Mircan fiul lui Alexe Mircan, mustăciosul, poreclit Stalin, o figură la fel de ilustră ca și aceea a adorabilului său fiu.

Tuți, cum îi spuneam noi lui Alexe, a fost un elev onorabil al liceului Dr. Ioan Meșotă din programa căruia nu i s-a lipit de suflet decât limba italiană, predată pe la începutul anilor 40 de o frumoasă doamnă blondă, să-i zicem Bronzetti.

Era Tuță astă o personalitate puternic marcată chiar de zei, cu păr negru, mărunt cărlionțat cum place la nebunie junelor aflate în părgă, nas acvilin și o mustăcioară pana corbului, lipită deasupra buzei superioare cu meșteșug și îndemânare, îngrijită gădilici, anume iscodit de vreo netrebnică Satană spre tulburarea minților femeilor slabe de înger.

Dacă tuturor acestora le adăugăm glasul, realmente de aur, cred, dăruit lui chiar de Dumnezeu Tatăl am putea avea reprezentarea aidoma a ceea ce a fost acel adolescent și Tânăr ivit pe lume sub semnul zâmbetului, plăcerii comunicării, al unui ales simț al umorului și a unei copleșitoare generozități.

Nu știm ce întâmplări din viața sa de adolescent

continuare

au determinat să nu-și termine liceul, pe care apoi l-a completat strălucit pe la începutul anilor 50, desăvârșindu-și apoi un vis (căsătorit fiind deja și tatăl unei adorabile fetițe) acela de a studia limba și literatura italiană la Universitatea din București.

Împlinirea visului, transformarea lui într-o incredibilă realitate a avut loc prin anii 1955 sau 1956 când devine asistent la Catedra de literatură italiană condusă de reputatul profesor Alexandru Balaci. Urmând calea neverosimilei metamorfoze a visului în realitate, Alexe Mircan (Tuți) este trimis la Roma unde conduce o vreme Academia România înainte ca o necruțătoare boală să-i curme prematur firul mai mult decât exoticei sale existențe.

Ei bine, Tuți al nostru, îndrăgostit de muzică și cântec s-a alăturat în adolescență orchestrei lui Traian Damian, la început ca baterist iar mai apoi și ca solist vocal, încântând lumea la petreceri cu șlagările vremii lansate în epocă de Tânărul Gică Petrescu. Nu era cu nimic mai prejos acestuia, iar canzonetele italiene interpretate cu o neobișnuită măestrie și lejeritate ajutate de glasul lăptit și cald de autentic tenor, i-au purtat faima, conferind nunților și balurilor la care era invitat să cânte o marcă de farmec și chiar distincție.

Doamne, pe căță domni (gentlemenii) ai vremii nu i-a încurcat Tuți, iar cu "lăutarii după mine" se transformase într-o lozincă și obișnuință din mrejele căreia puțini au fost cei ce au scăpat nevătămați.

Lumea este astăzi, paradoxal, mai cuminte, dar mai gălăgioasă, lumea aceea a petrecerilor în care Tuți Mircan făcea legea era plină de voie bună, cu zâmbet mult, cu hohote de râs, lipsită însă de stridente tipete și sunete acute dezarticulate.

Seară, la cabana din Poiana Angelescu se dansa îndeosebi tango, valsuri – english, dar și foxtrot-uri, dar se

mai dansa și la restaurantul doamnei Aurica Moise, pe pod unde partea muzicală era asigurată de Feri (bácsi) orbul și lăutarii săi. După 1940 la Săcele s-au stabilit doi vestiți instrumentiști refugiați de pe la Satu-Mare Petrică și Nicu Havasi care împreună cu Traian Damian au pus de o orchestră care a dominat autoritar viața petrecerilor săcelene câteva decenii.

De Sf. Maria, tinerii de la Casa de citire "din jos", adică de la Biserica Sfintii Arhangheli din Satulung, organizau balul de vară în sala Median, astăzi, din păcate, o epavă care și-a avut vremurile ei de glorie peste care a domnit țăță Lina Median, o mare și pricepută doamnă a rosturilor petrecerilor fie ele nunți, baluri sau alte feluri de sindrofii ocazionale.

De Sfânta Măria, balul avea caracter privat, adică se participa cu invitații și masă reținută, sala căptăta o însfățișare de zile mari, decorată (vorbesc de ultimile ediții de la sfârșitul anilor 40) de arhitectul Mircea Bodeanu și ajutoarele sale – se construiau în interiorul sălii boschete din cetină (separeuri), iar ringul de dans era supus unor jocuri de lumini, realizate cu mijloacele modeste de acum șaizeci și mai bine de ani, dar ele erau inginoase, creațoare de atmosferă intimă care îi încântau pe oaspeții noștri ce așteptau cu nerăbdare evenimentul. Înținta invitaților era cea firească pentru o petrecere de

seară, domni la costum, cravată, iar domnișoarele și doamnele în toalete elegante, cromatic adaptate sezonului și vîrstei. Orchestra de dans ținea pasul cu actualitatea muzicală a timpului, acordând prioritate șlagărelor "en-vogue" dar și melodii nemuritoare care înviorau și tensionau ultimele ore dinspre ziua ale petrecerii – Mână birjar... Hai să ne întâlnim sâmbătă seara... Zaraza... De ce nu vii...! Iubesc femeia... iată doar câteva din partiturile care dominau muzical petrecerile noastre.

Cele mai dificile momente erau cele ale "marșului" continuare în pag. urm.

HOTEL „CARAIMAN“.
cel mai modern, elegant și confortabil hotel din
• B U S T E N I •
Bulevardul Carol I. No. 105.
40 camere, cu mobilier și lingerie nouă, apă și lumină electrică în fiecare cameră, stă în tot cursul anului, la dispoziția domnilor sezoaniști și turisti.
Hotelul complet renovat, cu instalație proprie de baie.
Situat în centru. • Prețuri moderate. • Serviciu conștiincios.
La parter:
Restaurant – Bodegă – Berărie și
magazin de
Manufactură – Mărunțișuri și Mobile.
„LA BURCUS“
aprovisionat permanent cu ultimele noutăți.
1-3

"Plaiuri Săcelene" - nr. 5 din 1938

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

continuare

care se cântă cam pe la 6 dimineața, dar înțelegerea cu orchestra se negocia aşa că petrecerea continua încă o oră – două după care urmău “prolongurile” acasă la unul dintre prietenii noștri mai vârstnici și nu puțini erau aceia care nu se împăcau cu gândul spargerii unei petreceri reușite odată cu ivirea zorilor.

Excursiile la Cabana Clăbucet (Rențea), la Șapte Scări, pe Piatra Mare sau Ciucaș, pe Bucegi, la baie pe Tărlung sau valea Gărcinului alternau cu zilele petrecute în Poiana Angelescu, plimbările la Noua, pe atunci o cochetă oază de liniște cufundată în arome de molid și brad și unde se ajungea cu “tramvaiul” – trenuțul cochet cu 3 clase de confort (1, 2, 3) care lega Satulungul de Brașov prin linia ferată construită la limita nordică a comunelor noastre. Vara era o adevărată încântare să privești de pe platforma deschisă de la intrarea în vagoane, superba panoramă a plaiurilor săcelene descinse din munții Baiului, străjuite în vest de crestele Bucegilor iar la polul opus de profilul plin de mister al Ciucașului. și acum, în ciuda poverii atâtător decenii adunate în amintri și a minunilor văzute și trăite pe drumurile vieții, privesc cu neînțețită încântare miracolul peisajului săcelean care a bucurat și fascinat atâtea generații de iubitori ai comorilor naturii.

Din tramvai descindeam la Dârste, “la pod”, pentru plimbări pe valea Timișului la Dâmbul Morii și chiar pe Bolnoc, iar când la mijloc de august vremea se stabiliza abordam chiar Piatra Mare.

Erau însă zile când plimbarea cu “tramvaiul” se oprea la Brașov când îi însoțeam pe părinții noștri în zilele de vineri la tradiționalul târg sau pur și simplu la plimbările prin oraș, pe Tâmpa care se urca pe jos, tăindu-ne răsuflarea cu fiecare serpentină ce accentua abisul urban desenat cu migală de harnicii sași în jurul impresionantei siluete a Bisericii Negre.

“Sezoștii” ce-și petrecea vacanțele la Săcele, bineînțeles, nu pierdea prilejul unor vizite la Brașov, unde, admirându-i civilizația aparte, monumentele și arhitectura se mai abăteau prin magazinele deosebit de civilizate, adevărate modele de comerț de înaltă clasă în care mărfurile îți furau ochii prin calitatea și diversitatea lor, capabile să răspundă celor mai pretențioase exigențe.

Aici ni se cumpăra încălcămintea de iarnă de la celebrele magazine IPSEN sau lenjerie de la HIBECK, iar dacă eram cumișii beneficiam de o vizită la celebrul GEBAUER, magazinul de jucării și instrumente muzicale care nu are încă un corespondent analog în Brașovul zilelor noastre. O vizită la GEBAUER se lăsa cu nopti întregi de vise și apoi de povestiri relatate celor de vârstă noastră care nu apucaseră încă să vadă minunea. Zeci de feluri de păpuși, de jucării mecanice, de mașinuțe și trenulețe în mișcare pe complicate rețele feroviare, muzicute, viori și instrumente de suflat, tobe și acordeoane armonici HOHNER, mingi de toate mărimile și câte și mai câte, pur și simplu o confruntare copleșitoare pentru o biată minte de copil.

Tata era prieten din tinerețe cu domnul Ioan Moșoiu, un gentleman impresionant, proprietarul restaurantului Luther din Piața Sfatului (astăzi restaurantul Chinezesc). Intram să-l salutăm, tata își anunța astfel prezența la Săcele și Brașov, se adunau imediat în jurul nostru la masa unde eram poftiți, o armată de chelneri, domnii beau bere, iar noi copiii eram serviți cu un teribil sirop de zmeură cu apă minerală la pahare înalte (regale) și cornuri de Brașov, delicata gastronomică astăzi dispărută, o adevărată minune a patiseriei. O construcție subțire cât un deget de circa 50 de cm, bine garnisit cu susan și care își se topea în gură, demonstrând o artă de necuprins în mintea unui meseriaș analog de astăzi.

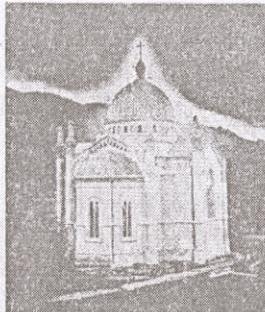
Cu tata am intrat pentru prima oară și la “URSU”, continuare în pag. urm.

Loc pitoresc de refacere, odihnă și desfășoare:
• • TURCHES - SĂCELE • •

Locația la poalele munților Piatra Mare, are în față șesul fulios și pitoresc al Tării Bârseni.

Altitudine 600 metri, climatul subalpin cu temperatură foarte constantă. Păduri de brad, soare, apăduri comune, lanțuri electrice, străzi engleze, locuințe convenabile în case de cărămidă.

Dela locul numit „Brădet” și „Coasta Vie” vizitatorul poate avea o minunată panoramă asupra șesului Tării Bârseni, asupra Văii Timișului și asupra Brașovului.

Legătura cu Brașovul se poate face cu autobuzele de cursă și cu tramvaiul, care circulă din oră în oră.

Reducere pe C.F.R. 25%, într-o perioadă de vară, prin stația DÂRSTE-SĂCELE în 2 km.

Realizări edilitare: Parcul Regelui Carol al II-lea, Piața 24 Februarie, plantări de arbori pe străzi, candlesti.

Trofeu Eroilor de pe Coasta Vie, loc de pelerinaj în Ziua Eroilor, Biblioteca populară și Asociația culturală.

Excursii la „Coasta Vie”, la „Brădet”, la „Șapte Iosvone” la Vârful „Cioclean” și „Highly”, la Sfântul Dârste, la Tâmpa și Poiana Brașovului, la Zizla sau pe munții Piatra Mare și Ciucaș.

Distracții: baluri, sărbători cămpenești, restaurante cu orchestre, popice, etc.

Magazine asortate și farmacie Taxa de sezon Lei 50,- de persoană.

Orice informație la: Comisia Locală de Turism, Turches.

“Plaiuri Săcelene” - nr. 5 din 1938

continuare

restaurantul domnului Nicu Cătănoiu, astăzi transformat într-o anexă a restaurantului ARO (Pergola). Acum vreo 70 de ani intrarea la "URSU" se făcea pe teșitura clădirii aflată la îmbinarea actualelor străzi Mureșenilor și Bulevardul Eroilor, urcând pe vreo 6-7 trepte spre o sală, i-am zice astăzi "bar", în care te întâmpina o tejghea – vitrină cu zeci de gustări, mâncăruri calde și salate dintre cele mai diverse, concepute după pofta inimii românului aşa cum s-a constituit ea în veacuri de sensibilitate pentru desfășarea gastronomică. Ce aflai aici!? Întrebarea este oarecum incomodă mai realist formulată ar suna: Ce nu aflai aici!, dar spre luminarea cititorilor noştri am să vă înşir doar câteva nume generice – tot soiul de crenvurşti și cărănați – deoarece nu mâncă nimeni pur și simplu crenvurşti – ei erau de capră de la Hațeg, de Brașov de la Bedners sau Ronya, de Sibiu etc., iar cărănații, micii, fripturile și tocănumurile, musacalele, ciolanele cu fasole sau varză, sarmalele în foi de varză sau viță cu și fără ceafă afumată, ce să mai vorbesc de pescărie, icre, salate, plăcintele cu brânză și carne, toate îți tulburau mintile, emanând aromă pe care oricum te-ai fi chivernisit nu aveai cum să le meșterești acasă,oricât te-ar iubi nevasta și ceilalți factori care se îngrijjeau de fericirea ta.

Peste tot acest tezaur gastronomic trona impresionanta figură a lui Nicu Cătănoiu, patronul, un român zdravăn, aflat într-o loială concurență cu dimensiunea ușii de la intrare, mereu prezent în bodega și restaurant, salutându-și cu aleasă bunăvoieță clienții considerați oaspeții săi, pe care, în marea majoritate fi cunoștea de ani, prieteni fiind la cataramă, tutuindu-i și recomandându-le finețurile abia ieșite din imensele bucătării.

Dincolo de spațiul mare al bodegii se afla sala de restaurant cu mese frumos aranjate cu fețe de masă și șervețe de Olanda unde adăstau cei cu gânduri mai statonice și care nu se îndurau să plece de la "URSU" cu una cu două mai ales că pivnița de sub instituția lui nea Nicu Cătănoiu, era asortată cu tot ce avea mai bun Vrancea, Valea Călugărească și Drăgășanii.

Le-am aflat toate acestea mai târziu, când îmi dăduseră și mie tuleiele iar rânduielile gospodărești de la "URSU" își mai păstraseră câte ceva din strănicile lor tradiții.

"Sezoniștii", aflați peste vară la Săcele, în vizitele lor la Brașov nu pregetau, după un exercițiu de admirare față de monumentele și pitorescul capitalei Țării Bârsei, să se abate și pe la "URSU" să-și domolească setea cu o halbă gulerată, sau, de ce nu, vis-a-vis, la Transilvania (actualul Rectorat), unde stăpânea la fel de autoritar și competent un alt mare negustor al acelor vremuri, Moise Popa.

Săcelenii noștri frecventau mai arareori restaurantele Coroana, Gewerbeferein (restaurantul central al sașilor, aflat în actuala clădire a Muzeului de Artă), iar ARO care și-a deschis porțile la 1 iulie 1939, reprezenta pe atunci o oază de excelență a unei lumi aparent inaccesibile oamenilor de condiție normală, să nu-i zic mai

modestă.

În anii 30 ai trecutului veac "sezoniștii" săceleni faceau adeseori o plimbare de după amiază cu "tramvaiul" care își avea stația terminus în fața actualei și fostei Primării, chiar în extremitatea sudică a parcului de unde urcam micul dâmb al Pomenadei pe care se plimba în fapt de seară protipendada Brașovului, "sezoniștii" brașoveni și tinerii în acordul fanfarei Regimentului 89 Infanterie binecunoscută și apreciată în epocă pentru performanțele ei artistice. Muzica de promenadă oferită de municipalitate și garnizoana Brașov constituia o adevărată atracție a zilelor de vară, după programul căreia tinerii se retrăgeau în cochetele cofetării de pe strada Sf. Ioan, la Helvetia pe str. I. C. Brătianu (astăzi Postăvarului), la Vári, pe actuala stradă 15 Noiembrie, iar cei mai bine dotați finanțari urcau chiar pe Warthe unde exista un mic și cochet restaurant din grădina căruia se deschidea o admirabilă perspectivă asupra centrului dominat de impunătoarea construcție a Bisericii Negre, aflate parcă într-o competiție cu masivitatea protecțioare a Tâmpelui.

Viața de noapte până la cel de al doilea război mondial pulsa puternic la Brașov și datorită unui segment de potențări finanțari, constituit sub auspiciile boom-ului industrial reprezentat de evoluțiile IAR-ului, ASTREI, METROM-ului, uzinelor VOINA, SCHIELL, TEUTSCH.

În marile restaurante concertau personalități de frunte ale muzicii de café-concert cum erau Jean Sibiceanu la ARO, fost concert-maistru al orchestrei de agrement a Curții Imperiale Ruse, Dutkai Pongratz la COROANA, Dumitru Constantinescu, Gheorghe Bălan, tinerii pe atunci frați Cincan (clarinet și acordeon), eminenții elevi ai lui Jean Sibiceanu, Sandu Pisoi, Titi Prejmereanu, Béla Lovász și exceționalul violonist care a fost Alexandru (Sany) Ötves.

"Sezoniștii" care se mai încurcau la un pahar sub auspiciile lăutarilor și muzicienilor brașoveni aveau de ales între ultimul tramvai de la ora 24 sau ultimul autobuz, sau, de ce nu, taxiul domnului János Köpe, săcelean de origine și proprietar al unui splendid Plymouth american, deținător al atâtăor amintiri legate de nopțile albe ale celor veniți la și o astfel de odihnă. Desigur, era și varianta "aterizării" la nenea Costică Folosea, celebrul restaurant de pe strada Bisericii Române care își deschidea porțile pe la 3-4 dimineață și unde își dregeau osteneala celebrii lăutari amintiști, cu la fel de célébra ciorbă de burtă sau tuslamaua regală, specialitatea exclusivă a lui nenea Costică, după care se începeau adevărate concerte pe care cei ce le-au apucat nu le-au putut uita niciodată.

Ei, uite, cum era să uit de unul dintre cele mai pitorești evenimente săcelene, **tradiționalul târg de luni!**? Sintagma târgul de luni n-ar spune mare lucru, trimițând la un moment comercial, să-i zicem, ceva mai complex, în realitate însă evenimentul dobândise în timp semnificația unui "rendez-vous" săptămânal al celor care aveau de rezolvat probleme, de perfectat afaceri, de discutat perspective, de ascultat opinii sau pur și simplu de a-și întâlni prietenii dragi cu care să poată sta la un șprîu sau chiar să

continuare în pag. urm.

continuare

joace o carte. Mocanii noștri, unii dintre ei, au suferit de păcatul său al jocului de cărți, cuibărît în sufletele unora pe fondul singurătății și izolării cu lunile potrivit legilor aspre ale păstoritului.

Și se umplea Piața Cernatului cu începere de duminică seara cu ciocănitori și forfota negustorilor și meseriașilor ce-și montau corturile și barăcile în care își vor expune mărfurile și produsele iar după miezul nopții în piață se fură căruțele celor veniți din Vechiul Regat cu fructe și zarzavaturi.

Dimineață în zori locul se înviora aidoma unei flori ce-și deschide miraculoasele petale, bucurând ochiul și sufletul cu neobișnuita sa cromatică. Micii negustori și meseriași nu-și permitău să aducă lucruri derizorii, nimeni nu i-ar fi băgat de seamă. Un vas de lut, încăltările produse de renumiți cizmari, firele și lâna dărăcită, pălăriile, pânzeturile, stofele din lână și dimia, păturile, cergile, ciubărele, butoaiele, acareturile gospodărești sau oalele de Korund, toate trebuiau să încânte ochiul dar să și confirme testul prin ciocănire, pipăire, întindere și alte asemenea probe. Nu te juca cu mocanul sau ceangăul nostru atunci când se hotără să ducă mâna la chimir.

De cele de-ale gurii, ce să mai vorbim! Dominau brânzarii, curios, nu cei săceleni, duși cu oîtele prin necuprinse depărtări, veneau cu duiumul covăsnenii, brănenii, cei de la Brețcu, îmbiind lumea cu aromele bunătăților, unele, ce-i drept, demne de toată lauda și cinstea.

Ai mei cumpărau atunci cașul afumat sau brânză frământată proaspătă, cea de burduf o luam însă de la sursa cea mai sigură care era nenea Ion Dobros, din Cernatu, negustorul-domn cu înfățișare de ministru de externe al unei țări de mare autoritate internațională. Mai cumpărau părinții mei laptele gras de oaie, vândut din putine înalte, o delicăsă dispărută astăzi din nomenclatorul gastronomiei de mare rafinament, promovate de bacii de renume ai lumii pastorala.

Senzația târgului de luni o constituia însă taraba de pește proaspăt pe lângă care se plimbau, dându-i tărcoale gospodinele, neîndrăznind parcă să-i abordeze exponatele. Peștele era foarte scump, iar săcelenii, mari amatori de pescărie, nu-și puteau permite acest lux. Cred că și „sezoniștii” veniți din sud, unii chiar de la Dunăre și malul mării, se minunau de prețul exagerat, agățându-și pofta în cui, până la reîntoarcerea acasă. În ceea ce mă privește pe mine, nu mai conteneam tot întrebând-o pe mama cum de poate fi atât de scump mult doritul pește atâtă timp cât la noi, la Tighina, șalăiușii și crăpcenii pe care îi vedeam luni în târg se vindeau necântăriți, cu coșul de niuele, pe nimica toată. Abia atunci am pricoput de ce tata de sărbătoarea sfintei Mării, ne expedia de la Tighina două trei lădițe cu pește sărat, anume preparat și două coșuri mari de struguri timpurii pe care îi împărteam vecinilor de sufletul bunicii.

Strașnice erau tarabele cu turtă dulce venite din Brașov și Secuime, pe care noi, ghifuiți de mama cu ștrudele și tot soiul de plăcinte pe care ea le meșterea întruna dintr-

o atavică pornire, le apreciam doar pentru deosebita lor înfățișare în chip de inimi cu obloane și oglindă, în chip de flori, iepuraș, cătei și alte lighioane care de care mai atrăgătoare și plăcute ochiului.

Ce să mai vorbesc de tarabele cu jucării, trompete, maimuțoi struniți de benzi elastice, păpuși de toate etniile, căluți de lemn, cărucioare, mingi, rachete, prefațând tenisul de câmp, săpăligi, lopătele și străie bavareze pentru copii cu pantaloni scurți cu bretele încondeiate cu frunze verzi de stejar confecționate din stofă. Desigur, de pălăriile și șepcile cu cozoroace din gutaperca colorată prin care ne încumeteam să privim soarele, mama nu scăpa cu una cu două, și cu cel puțin două variante ale acestora mă intorceam din vacanță la școală la Tighina, făcând bineînțeles senzație, producând uimire și chiar trecătoare invidii.

Într-o vreme apăruseră și producătorii de gogoși la vederea cărora mama scotea un sunet care semnifica dezaprobație și care aducea cu un “ffuu!” (doi de “f”, urmat de doi de “u”) corespondentul în limba română neaoșă a lui “nici vorbă”. Discuția cu gogoșile se încheia aici, iar supărarea se atenua în fața tarabelor cu dulciuri unde ni se cumpărau fluiere din zahăr, batoane multicolore, zahăr candel, zahăr din cartofi sau rahatul de zmeură.

Mama nu mai contenea, făcând comparații cu piața de la Tighina din Basarabia iar prețurile de aici i se păreau astronomice, dar erau compensate de bucuria ieftinităii urechișelor, a hribilor, a zmeurei, afinelor și murelor pe care ea le adora și care îi amintea de fabuloasa copilărie petrecută într-o aşezare de pe tărâmurile bogate Podolii.

În zilele de târg restaurantele funcționau din plin, domnii se întâlnneau la o bere sau la un pahar cu vin în grădina de vară a doamnei Moise, sau la doamna Cergău, iar cei mai simandicoși la domnul Ghiță Filip lângă grădinița de copii din Cernatu, unde, fie-le iertat păcatul, mai începeau și câte o carte.

Vis-a-vis de domnul Ghiță Filip și onorabila sa loiană “ca la mama acasă” cinea, nu mai știu cine, a construit un teren de tenis cu zgură, iar unul dintre jucătorii foarte activi a fost Ion Tuțuiianu, fratele celebrului pilot Gheorghe Tuțuiianu, vechi “combatant” și exceptional mijlocăș al “Izvorului”, plecat dintre noi acum 3-4 ani, cu aleasă demnitate de sportiv, la o vîrstă ce i-a fost răsplata pentru atașamentul său față de viață sportivă.

Nu știu dacă am reușit să surprind atmosfera acelor ani în toată fermecătoarea ei seninătate, dar un lucru este cert – a plecat de la noi o lume inconfundabilă prin sensibilitatea și freamățul ei uman, iar regretul univers a lăsat în urma-i un gol pe care s-au grăbit să-l umple valorile tehnologijilor – radioul, apoi televiziunea, automobilismul, calculatorul, internetul, uluitoarea viteza a comunicării și totuși binefacerile care ne-au potopit parcă, ne-au cerut ceva în schimb, iar acel ceva nu este chiar o nimică toată ci este o parte a sufletului nostru, esența individualității noastre, sursă a farmecului ce i-a conferit existenței culoare și chiar rațiunea de a fi.

Septembrie 2006

Dr. Dimitrie Cazacu

* * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * *

SĂCELENI DONATORI PENTRU CONSTRUCȚIA CATEDRALEI ORTODOXE DIN SIBIU

Despre contribuția săcelenilor la ridicarea Catedralei din Sibiu s-au mai scris în paginile acestei reviste două articole foarte valoroase. Considerăm că, acum când se împlinesc o sută de ani de la zidirea și sfântirea acestui monumental simbol al credinței noastre ortodoxe, este nimerit să mai aducem o dată prinosul nostru de mulțumire acelor străbuni săceleni care au contribuit, prin donațiile lor, la afirmarea românismului în Transilvania.

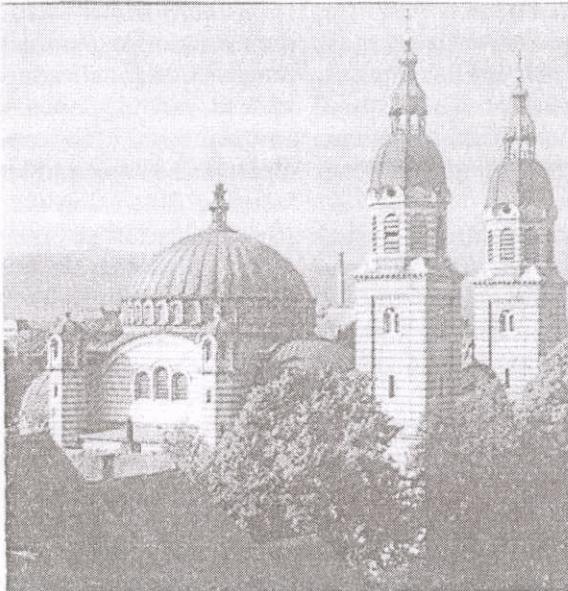
Pentru întreaga suflare ortodoxă din Sibiu și din întreg Ardealul, Catedrala Mitropolitană cu hramul "Sfintei Treimi" concentrează în zidurile și în toată ființa ei toată jertfa și strădania generațiilor de români care și-au dorit-o întotdeauna tot atât de impunătoare și de mărată cum este ea astăzi. De o sută de ani, turnurile ei maiestuoase se înalță către cer, ca două brațe ale românilor, căutând izbăvirea și cerând ajutorul Celui de Sus. Tot de o sută de ani, clopoțele ei vestesc bucuria sau jalea, precum și chemarea la rugăciune.

Ideea construirii unei catedrale mitropolitane a încolțit în mintea luminată a mitropolitului Andrei Șaguna (1864-1873), continuată de urmașul său de scaun, Miron Romanul (1874-1898) și desăvârșită în Duminica Samarinencei a anului 1906, sub păstorirea mitropolitului Ioan Mețianu (1899- 1916).

Urcând scara principală a catedralei, vom vedea următoarea inscripție : " Zidită-s-a această Sfântă Catedrală a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din Transilvania cu hramul "PREASFINTEI TREIMI" dela 1902-1906, în zilele M.S. PREA-NALTULUI ÎMPĂRAT ȘI REGE FRANCISC IOSIF I prin neobosita străduință a IPS SALE ARHIEPISCOPUL ȘI MITROPOLITUL ROMÂNIOR drept credincioși din Ungaria și Transilvania IOAN MEȚIANU și a Consistoriului arhieocesan, parte din mijloacele fondului, anume întemeiat încă din 1858 de către marele și providențialul arhereu și nemuritorul reîntemeietor al vechii mitropolii răsăritene din Transilvania și Ungaria ANDREIU BARON DE ȘAGUNA, episcop și dela 1864 arhiepiscop și mitropolit, sporit sub măsură însemnată sub îndelungată și înțeleapta păstorire a fericitului episcop și mitropolit MIRO ROMANUL ".

Recent (11-12 iunie 2006) a fost sărbătorit centenarul zidirii și sfântirii Catedralei Mitropolitane din Sibiu.

Donatorii au fost foarte mulți, pomeniți de însuși mitropolitul Ioan Mețianu în predica sa inaugurală de acum 100 de ani. Voi cita doar câteva nume mai importante ca : M.S. Francisc Iosif I (1000 de galbeni), Alexandru Mocsoni (60.000 cor.), dr. Iosif Gal (5000 cor.), Vasile Stroiescu (3000 cor.), d-l Nicolae Jugănaru, comerciant Turcheșiu (Turcheș, 1000 cor.). La fel, școlile din Brașov au făcut donații frumoase. Acum, să vedem pe săcelenii noștri care

- Stroe S., Beloescu, profesor la Bârlad, a donat 2000 cor. Pentru pomenirea părinților săi Stana și Stroe Balciu din Săcele.

- Toma Frateș, paroh în Bacfalau, Ioan Pascu, paroh la Turcheș, Ioan Pascu, învățător în Turcheș, Victor Popea, paroh Satulung, Nicolae Soiu, paroh Turcheș, George Urdea, paroh Cernat (Cernatu), Alexe Verzea, paroh Satulung, Romul Verzea, cap. Cernat și Satulung, Savu Luca, inv. Satulung, frașii Oancea din Săcele, domiciliați în Hărșova, Părintele Petre Cârstocea din Bacfalau (Baciu).

- Cernatu, între care Ioan Jolea, D-tru Proca, George Radu, Neagoe Giuglea, George Ghimbăsan, Ioan Gurgău, Ioan Tolea.

- Purcăreni, între care Ioan Dărjan, Const. Dărjan, Gh. Trandaburu, Ioan E. Tigoi

- Satulung (bis. Sf. Adormire), între care Stoica Gologan, D-tru Comșa (epitrop),

Ioan Fulga, Stan Boncota, Vasile Ioan

- Satulung (bis. Sf. Arhangheli), între care Ioan Păltănea, A. Popovici, Ioan Bodeanu, Ioan Butu.

- Turcheș, între care D-na Maria Băzărea, Iosif Onciu, Irimia Constantin, Toma Brohea, Vasile Motoi, D-na Maria Tache- Iliescu, Ioan Muntean, Alexa Panțu, Vasile Băzărea, Nicolae Odor (inv.), Radu Moroianu, Radu Minea, Maria I.N. Căciulă, Ana I. Gavrilă, Paraschiva Pascu, George Petre, Nicu Șeitan, precum și părintele bătrân din Turcheș Oprea Odor.

- Din motive sentimentale, citez și parohia Dârste prin părintele Toma Bârsan, părintele Ioan Broju și Ioan Barbu, epitrop.

În încheiere, mai trebuie să arăt că săcelenii au ofrit donații în bani atât pentru construirea Muzeului Asociației ASTRA (1905), cât și pentru construcția Facultății de Teologie (1913) din Sibiu. De asemenea, cred că este o datorie a noastră, a celor de azi, care sărbătorim centenarul Catedralei Mitropolitane, să pomenim cu laudă numele acestor înaintași, urmându-le pilda în dragostea lor și a noastră fașă de Biserica și neamul din care am odrăslit.

St. Munteanu-Săcele

** IN MEMORIAM * IN MEMORIAM * IN MEMORIAM **

I Biserica "Sf. Nicolae"**- Str. Bisericii române 47 Cernatu-Săcele**

Construită în anul 1783 de catre 40 de familii. Nu s-a păstrat nici o PISANIE.

Biserica a fost pictată în același an (1783). Se bănuiește că ar fi lucrat pictori din Moldova (un nume Gheorghe Argintaru (?)). Biserica e construită din piatră și cărămidă, acoperită cu țiglă. Forma e de absidă. Înălțimea (de la temelie) = 10m; grosimea zidurilor = 1m; lungimea = 23m; lățimea = 8,5m. E pardositară cu lespezi de piatră. Pictura e în stil bizantin. Catapetasma (tâmpla) din lemn, cu icoane fixate. Are o deosebită valoare artistică presupunându-se că a fost lucrată în Occident (Austria, Elveția).

Primul preot menționat în documente este Constantin POPOVICI, împreună cu Nicolae POPOVICI (1782), ajutați de Iacob POPOVICI care avea titlul de capelan. Au urmat preotul Oprea VERZEA ajutat de fiul său, Ioan VERZEA (1846-1866). I-au urmat preotul Gheorghe URDEA prin osârdia căruia s-a ridicat "Școala confesională" (1892) – pe actualul loc în care ființează "Grupul școlar de Construcții", ulterior adăugându-i-se școlii respective clasele din configurația actuală.

A urmat preotul Octavian SIMTION (1909-1929), care a avut merite deosebite în ceea ce privește muzica corală și devotamentul cu care a lutpat pentru înfăptuirea actului Unirii celei mari de la 1918. După 1929 Parohia Cernatu e administrată de către preotul Petru LEUCĂ (Satulung) și ieromonahul Gavril Constantinescu. Preotul Silvestru GARCEA păstrează între 1931-1972.

În prezent este preot paroh părintele Nicolae STOICESCU din anul 1972.

II Biserica "Sfânta Adormire"**- Piața Libertății Catedrala din Cernatu – Săcele**

A fost construită în două etape. Construcția a fost începută în anul 1846 dar a fost întreruptă câțiva ani din cauza evenimentelor săngeroase din timpul Revoluției de la 1848, când populația românească a avut mult de suferit. Cu sprijinul armatelor țăristelor rusești, cei pribegiți își recapătă dreptul de a locui pe pământul strămoșilor. Biserica se sfîrșește în anul 1866. Din punct de vedere arhitectonic este o construcție tip navă, cu o înălțime (a turnului de bază) de 50m.

Catapetasma (tâmpla) este deosebit de impunătoare iar icoanele ce o compun sunt opera pictorului Mișu Popp. În prezent biserică se pictează integral.

Săcele, 31.05.2006

N.B. Datele cuprinse în respective informare se află în Registrul Parohiei Cernatu – printre alte informații de amănunt

Prof. Liviu Dărjan

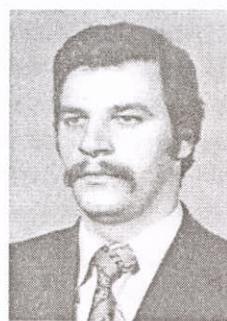
IN MEMORIAM DUMITRU COSTEA

5 Septembrie 2006, zi tristă pentru familia Costea din Satulung. S-a stins din viață, după o grea suferință, la numai 50 de ani, cel ce a fost Dumitru (Mitică) Costea.

Născut la 25 Octombrie 1955, într-o veche și reprezentativă familie de mocani săceleni, Mitică Costea a fost un fiu reprezentativ al Săcelor, cunoscut și apreciat de numeroșii prieteni și colaboratori pe care i-a avut și care l-au însoțit în număr foarte mare și pe ultimul drum.

Absolvent al Facultății de Construcții din Brașov, după Revoluție s-a dedicat cu toate forțele profesiei alese, înființând și conducând o prosperă firmă de construcții cu peste 100 de angajați. În această postură a construit ansamble comerciale de mare anvergură, benzinării, vile și blocuri în întreaga țară.

A trăit puțin dar a lăsat multe în urmă pentru că i-a

plăcut să muncească și să fie respectat pentru ceea ce a creat cu puterea propriilor brațe și a minții. A suferit mult și poate durerea n-ar trebui comentată dar timpul o va șterge și va dăinui omului deosebit care a fost Mitică Costea și faptelor sale.

Sociabil, activ, calculat, mândru și mărinimos a iubit aceste locuri, obiceiurile și tradițiile săcelene, a sprijinit cu toate forțele păstrarea și transmiterea acestora, oferind sprijin material atunci când a fost nevoie bisericii "Sfânta Adormire" din Satulung și altor diverse acțiuni ale comunității din mijlocul căreia se ridicase.

A fost un membru activ al Asociației Cultural-Sportive "Izvorul", un sprijinitor al ei, a participat la multe din acțiunile asociației, fiind dornic să se reîntâlească mereu cu prietenii și cunoșcuții săceleni.

Conducerea Asociației "Izvorul" aduce și pe această cale un ultim omagiu celui care a fost Mitică Costea și cele mai sincere condoleanțe familiei îndurerate. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

ing. Octavian Taraș

SĂRBĂTOAREA „SÎNTILIA” LA SĂCELE – BRAȘOV

Sfântul prooroc Ilie a fost alesul lui Dumnezeu menit să-i arate regelui Ahab și poporului său deveniți păgini, că vor fi pedepsiți pentru rătăcirea lor. Proorocul i-a avertizat pe necredincioși că Atotstăpînul lumii le va lăua apa și pe pămînt vor fi secetă și foamete îndelungată. Proorocirea lui s-a îndeplinit. Proorocul Ilie a fost salvat de la foamete de către niște corbi, care mînați de către Domnul îi aduceau hrana. A fost ocrotit apoi de către o femeie săracă pe al cărui singur copil care murise, Proorocul l-a înviat, înălțînd laude și rugi către Cel de sus Sfântul Ilie a adus foc din cer pe pămînt ca să înlăture jertfa Atotputernicului.

Atunci mulțimea s-a convertit spre adevăratul și puternicul lor Dumnezeu care le-a trimis apoi ploi și recolte bogate. După moarte, la împlinirea misiunii sale pe pămînt, Sfântul Ilie a fost ridicat la cer într-un car de foc.

Prin semnificația faptelor sale, proorocul Ilie a devenit, din veac în veac, ocrotitorul și patronul păzitor al celor care muncesc cu credință în Dumnezeu. Asemenea semnificații și manifestări despre Sf. Ilie i-au făcut pe săcelenii de odinioară, mari economi și crescători de oi, cai, vite și stăpâni peste pământuri întinse, să-l aleagă patron creștinesc, sărbătorindu-l și slăvindu-l cu statornicie în fiecare an pînă azi, printr-un mânunchi de manifestări religioase și laice în jurul zilei de 20 iulie, azi Sf. Ilie în calendarul ortodox.

Prin tradiție, la sărbătorile proorocului sunt evocate crâmpene din viața și faptele lui ca stăpân al fulgerelor și trăznetelor, patron al Soarelui și focului, stârnitor de calamități cu carul său de foc și al biciului său nimicitor urmărind draci ascunși printre nori și pe pămînt, în lucruri și fiinte, uneori urgiile abătîndu-se peste case culturi, vite. Atunci, în acea sărbătoare, oamenilor nu li se permite munca cu excepția culegerii florilor de leac ori pentru farmece. Pe lângă slujbele religioase, aici la Săcele și în multe alte părți din țară se fac sărbători laice numite „Nedei” sau pur și simplu „Sîntilia”. Spre deosebire de alte sărbători tradiționale, nunți, baluri, botez etc., „Sîntilia” aici la Săcele, avea odinioară specificul său. Pentru „Jocul” (sărbătorile) de Sf. Ilie un flăcău înstărit angaja un taraf de muzicanți cu care venea în locul numit „Poiana” unde se făcea, spre toamnă, un târg săptămînal. Acolo, tineri mocani începeau jocul în costumele lor deosebit de curate, încurajăți de copii curioși care se zbenguiau, se băteau cu zarzăre. Veneau mai tîrziu târlașii înstăriți cu nevestele lor, apoi ciobanii din familiile lor și alți angajați, tineri mocani și tinere cu gînduri de a se căsători, gătiți în costume de o frumusețe sobră, ale bărbaților și de o

uimitoare eleganță și foarte costisitoare cele femeiești.

Sîntilia, aici la Săcele era deci un “joc popular” cum era și în alte localități românești, din alte părți din țară, unde oamenii veneau la veselie, se prindea în hora învărtită, sărbă etc. unde tinerii și nu numai ei, se întâlnneau, dansau, se alegeau între ei pentru a se căsători, se ospătau cu bunătăți culinare etc. Veselia, bunăstarea și chiotele de bucurie au inspirat poeți, cântăreți, pictori să le încine variate creații. Poetul săcelean V. Tudoran le-a dedicat sonetul „Sîntilia” (rev. Plaiuri Săcelene, an 1 nr. 7-8 din august 1934). Așa se petreceau sărbătorile de Sîntilie prin anii de după 1900. Poetul mai sus pomenit, V. Tudoran, a moștenit de la tatăl său, autodidactul Nicolae Iuga Tudoran (1860-1936) pricoput și el în ale scrisului, niște amintiri despre mocanii săceleni, el făcând parte dintre aceștia. “Oamenii mari, spunea el, nu aveau vara alte petreceri decât muntele și Sf. Ilie. Tinerii însurați jucau cu femeile lor. Bătrâni și priaveau, și apreciau glumind despre felul cum joacă tinerii. Jucau și alții cu neamurile lor cu soțiile stăpânilor, bineînteles cu învoirea lor.” Pe vremea lui N. Iuga Tudoran prin anii 1860 fetele de aici nu se arătau la joc, nici pe uliță nu aveau voie. Erau într-un fel păzite în curtea părintilor. Pentru a-i vedea și ele pe feciorii de pe uliță, făceau găuri în stobor (gard înalt de împrejmuire) prin care-i zăreau, dar aceștia nu le vedea, ci doar bănuiau că sănătățile de către fetele, aflate în spatele gardurilor. Fetele nici la joc nu aveau, voie să participe, dacă o făceau devineau subiect de batjocură în sat. Se făceau de rîsul satului și rămîneau namăritate.

Elena Moroianu, cercetătoare la Institutul de Filologie și Folclor din București în articolul “Din ținutul Săcelor” publicat în revista “Plaiuri Săcelene” 1931 și în revista Institutului pomenit mai sus spunea despre mocanii săceleni că doar o dată pe an, la Sîntilie, feciorii de înșurat jucau pentru a fi văzuți și eventual aleși ca să fie gineri. Evident aleși de către părinții fetelor de măritat. În joc feciorii exprimau strigături cîntate.

Uita-te leică la mine
De ți-o părea că joc bine
Să-ți dai fata după mine!

De ți-o părea că joc rău
Să-ți-o ții cu Dumnezeu,
Că nici pragul nu-l voi trece
Și-oi găsi ca (tine) a ta zece!

continuare

Sau

Fetele du pin (de prin) Săcele
Se uită prin găurele.....

fetele fiind păzite după stobor, în ograda părinților. De multe ori tinerii, se luau (se căsătoreau) fără să se fi văzut, cunoscut... Totul era hotărât de către părinți... Cu toate acestea căsătoriile nu se destrămau, nu erau îngăduite divorțurile... Fiecare fată ori fecior își ducea "crucea căsătoriei" bună ori rea, până la sfârșitul vieții.

Vara, de "Sîntilie", veneau la joc nu numai săcelenii din sat ci și alții care își aveau turmele, hergheliile, comerțul, pămînturile etc. în alte părți din țară. Aici la Săcele, cu acele ocazii se încheiau și alte afaceri. Se revedea între ei, se bucurau ori se invidiau, își exprimau bogățiile prin port și alte podoabe, faceau schimburi de daruri ori cadouri, negociau afaceri, schimbau fel de fel de informații, etc.

Pînă după Unirea din 1918 jocul mocanilor săceleni de la „Sîntilie” era profund tradițional, exprimînd cu deosebire fala românilor ortodocși prin port, dans obiceiuri culinare, moravuri pronunțat conservatoare... După Unirea din 1918 multe dintre tradițiile locale au fost supuse unor modificări impuse de valurile euopenizării României, de influența spiritului căturăresc adus de localnicii școlarizați în Apus, de tinerii destoinici săceleni, care, datorită pregătirii lor profesionale și politice, au fost promovați în funcții administrative, politice, didactice, cu deosebire economice, în alte părți de țară și în lume. Asociația Cultural-Sportivă „Izvorul” și altele din fostele Saptesate au fost influențate ca spirit și organizare de către Astra Șagunistă și susținute de către publicațiile locale „Viața Săceleeană” și „Plaiuri Săcelene” pentru promovarea puternicului val de patriotism local, materializat în acțiuni culturale și progres economic. Intelectuali săceleni au promovat cu deosebire tradițiile străbune ale mocanilor cu rădăcini în ortodoxie. Apogeul marilor serbări de „Sîntilie”, după o concepție modernizată, a avut loc în perioada interbelică (1920-

1940) din inițiativa tinerilor entuziaști de la „Izvorul”.

În sinteză, dorința, credința și idealurile lor erau ca de „Sîntilie” „urmașii acestui popor săcelean au datoria sfântă să îmbrace portul mocănesc, ce numai cinstă le poate face”, să reînvie dârzenia și ambițiile localnicilor de a se impune cât mai mult pe bolta culturii românești aşa cum au făcut predecesorii.

După 1940 „Sîntilia” cu obiceiurile, moravurile, tradițiile din comunitatea săceleană -fenomenul este sesizabil pînă azi - au intrat sub „conul de umbre ori lumini”al vremurilor socio-istorice. Întotdeauna însă, manifestările au fost alese și după aspirațiile oamenilor

care au trăit și conviețuit în această comunitate chiar dacă tonul și orchestra fenomenului cultural-artistic a fost „de partea” unor lideri care vremelni s-au situat în fruntea unor treburi obștești. Se știe că uneori s-a numit „Sîntilia”, nedee, tîrgul feciorilor, etc. Dar oricum s-a numit sărbătoarea din mijloc de vară de la 20 iulie

de Sf. Ilie, a fost de fapt un sir de manifestări complexe, mai puțin laice, cu fel de fel de demonstrații, întreceri, bogății culinare locale, port, dansuri și întotdeauna multă veselie pentru participanți.

Regretabil este însă faptul că azi frumoasele și sănătoasele tradiții săcelene, faima de odinioară a locului, devin tot mai sărace. Regretabil este apoi faptul că pier oameni de bătrînețe și odată cu ei dispar ori se șterg urmele de suflet și din sufletele acestora despre Săcele. Si nu mai vin alții, cu mai multă pricepere de a face mai multe pe acest tărâm. De pildă, în Satulung un muzeu cu valori tradiționale, ca acele care pe vremuri erau oglinda cea mai de preț a trecutului acestei comunități. Si se simte din ce în ce mai mult nevoia și acel imbold și acea forță tinerească în stare să reînvie chemările de suflet și inimă născătoare de veselie în jocul de „Sîntilie”, jocul de întruchipare vie a tradițiilor mocănești de odinioară și însuflare a energiilor pentru creșterea și dezvoltarea culturii atotcuprinzătoare săcelene de azi și de mâine.

SĂ NU UITĂM

Fără îndoială, Săcelele a fost și încă mai este o așezare binecuvântată de Dumnezeu. În decursul anilor de aici s-au ridicat foarte mulți oameni mari ce au influențat istoria nu numai a acestor locuri, ci chiar a întregii țări. Oameni harnici, pricepuți și întreprinzători, căliți de viața aspiră a cresătorilor de oi, gospodari cu rânduieri temeinic stabilite fac din săceleni cei mai bogăți locuitori ai așezămintelor rurale din Transilvania, fapt consemnat la 1870 de un decret împăratesc.

Strânși la pungă, dar nu zgârciți, au știut să-și cheltuiască agoniseala cu mult folos atât pentru ei cât și pentru întreaga obște. Astfel, și-au durat case trainice din cărămidă, școli mari și spațioase, câte două biserici în mai toate satele ce alcătuiesc Săcelele, și-au adus apa potabilă în curți sau la porți, au înlocuit căruțele cu tramvaiul, încă de la 1891 au construit pe Tărlung uzina electrică astfel încât cei născuți în urmă cu mai bine de 80 de ani au crescut și au învățat la lumina becului electric. Însă cel mai important lucru - și-au dat copiii să învețe la școli înalte în țară și străinătate, fapt ce explică în cea mai mare măsură numărul impresionant de intelectuali ridicăți din satele noastre. Despre unii dintre ei s-a scris în paginile Plaiurilor Săcelene, dar mai sunt foarte mulți de care încă știm prea puțin sau deloc. Întâmplarea a făcut să primesc de la Dinu Popa, membru cotizant al Asociației noastre un material omagial al profesorului dr. C-tin Vasilică din cadrul Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară Iași, închinat Profesorului Dr. Docent ION GOLOGAN la împlinirea vîrstei de 85 de ani. Vede lumina zilei într-o comună dobrogeană în 1916, fiu al mocanilor săceleni Ion și Maria (născută Roșculeț) Gologan stabiliți în Dobrogea, devenită provincie românească ca urmare al războiului de Independență, dar și ca o consecință a împroprietăririi acestora de către Mihail Kogălniceanu. Urmează în spiritul deja tradiție a mocanilor săceleni, școala primară la Constanța după care devine elev al prestigiosului liceu Spiru Haret din București. Termină cu brio liceul în 1933 și se înscrive la Facultatea de Agronomie din capitală pe care o termină în 1938. În ajunul celui de al doilea război mondial urmează la Craiova școala de ofițeri de artillerie în rezervă. Suferă mai multe mobilizări și concentrări pe front, ia parte la luptele din munții Tatra, Oarba de Mureș, Cotul

Donului. Spre sfârșitul războiului este rănit în Moravia, iar pentru comportamentul de pe front este distins cu înalte decorații și medalii.

Încă din 1940 obține prin concurs postul de asistent la Institutul de Cercetări Agronomice al României, lucrează la Stațiunea experimentală a Bărăganului de la Mărculești, căreia îi devine director și unde, alături de alții cercetători, pun la punct lucrările științifice legate de noi soiuri de orz, ovăz, grâu, tehnologii avansate de cultivare a plantelor specifice zonei, produc și livrează unităților agricole însemnate cantități de sămânță superioară.

Și ca urmare firească a muncii asidue și a rezultatelor deosebite obținute, Academia Română îl distinge în 1950 cu premiul de Stat Clasa I-a. În paralel funcționează câțiva ani la Facultatea de Îmbunătățiri Funciare din Galați, iar în 1952 este numit director al Stațiunii de Cercetări Agronomice din Iași. Depune aceasi muncă temeinică, cu o purtare ireproșabilă și onestă cu subalternii și colaboratorii săi, cercetările și experimentările având ca rezultat obținerea de noi hibrizi de porumb cu care se obțin recolte deosebite pe mari suprafețe de teren. În 1955 își susține teza de doctorat cu o temă specifică legată de cultivarea porumbului, iar din anul 1960 ocupă postul de conferențiar la Institutul Agronomic din Iași. Experiența dobândită, rezultatele obținute în cercetarea agricolă, competența și modestia sa îl propulsează ca profesor, șef de catedră, conducător de doctorat, docent și prorector responsabil cu cercetarea științifică. Felul său de a fi, comportamentul exemplar în familie și societate îl fac deosebit de respectat de studenți, colegi și toți cei ce l-au cunoscut.

Publică aproape 100 de lucrări, conduce reviste de specialitate, își tipărește cursuri, obține certificatul de inventator, este onorat cu „Meritul științific și Meritul Agricol, clasa III-a iar ca profesor universitar, întreaga-i activitate îi e răsplătită prin „Gradația de merit“. Cel ce și-a creat un nume ilustru în știința agricolă românească s-a stins din viață în anul 2002, dormindu-și odihnă de veci, alături de alții oameni mari ai săcelenilor, în cimitirul Bisericii Vechi din Satulung.

.Septembrie 2006

Dan Zamfir

UN GENIU AL MUZICII ROMÂNEȘTI – GEORGE ENESCU (1881-1955)

Se împlinesc 125 de ani de la nașterea unui om de seamă care adus departe în lume renumele României și al înzestrărilor ei cu frumuseți spirituale fără egal. Este vorba despre George Enescu - un muzician admirat și iubit peste tot în lume unde a apărut cu vioara sau cu bagheta sa de dirijor. A fost îndeosebi un compozitor care a cucerit de timpuriu celebritatea mondială cu cele două Rapsodii Române cărora le-a adăugat treptat alte opere valoroase : lieduri, sonate, cvartete, suite, simfonii și tragedia lirică "Oedip", o culme a muzicii de teatru contemporane.

Sărbătorirea celor 125 de ani de la nașterea marelui compozitor nu este numai un eveniment al nostru, ci și al iubitorilor de frumos de pe mapamond.

Într-o viață în care s-au amestecat și bucurii și supărări, aşa cum se amestecă norii cu soarele și lumina cu umbrele, Enescu n-a uitat niciodată casa unde s-a născut la 19 august 1881, aflată în Liveni, județul Botoșani, pe o coastă năpădită de verdeță, lângă o pădurice de stejari bâtrâni. Constantin Enescu, tatăl, fusese arendaș, apoi proprietar, iubind deopotrivă pământul și pe cei care-l munceau. Fusese și învățător în sat, cântăreț la vioară, coborâtor dintr-un neam în care muzica era la loc de cinste; adeseori, la ceas de seară, cânta acompaniat la chitară de soția sa. George – alintat în copilărie cu numele de Jorjac – a moștenit din plin darul de a cânta și iubi muzica. Era ultimul copil după alți șapte, morți de timpuriu, aşa că părinții i-au dat o îngrijire plină de gingăsie, mai ales că era un copil plăpând. Când împlinise trei ani, părinții s-au mutat din Liveni la Cracalia, tot în județul Botoșani. Aici, George a început să primească semne ale sensibilității artistice ; auzea sunetelor ce-l fermecau de la buciumele păstorilor, tălangile turmelor și chiar vuietul crivățului îl se părea un cimpoi al unui muzician rătăcitor. Se juca de-a muzica cu nuiele și coceni de păpușoi, cărora le rupea frunzele ca și când ar fi fost o vioară cu arcuș.

La vîrstă de cinci ani a primit de la tatăl său o vioară adevarată, cu care colinda pe la hore și sezători, de unde a învățat o mulțime de cântece, unde a urzit primele compozиции care i-au adus de timpuriu notorietatea : Poema română pentru orchestră (1897), Rapsodia

română nr. 2 în Re major , opus 11 (1902). Acestea au fost socotite imnuri de preamărire a vieții și a bucuriei de a trăi, întocmite pe motive populare, cu multă înțelegere pentru sufletul românesc.

Cel dintâi maestru al copilului a fost Nicolae Chioru, lăutar adus de tatăl său de la Dorohoi, cunosător al multor doine, hore și sărbe, romanțe, cu experiență în ale vieții. Au trecut câteva luni până când maestrul, înțelegând că nu mai are ce să-l învețe pe Jorjac, i-a spus tatălui acestuia : " băiatul are să ajungă mare artist, care într-o zi are să cinstiească neamul nostru din Moldova "

Dându-și seama de dragostea fiului pentru vioară și de inventivitatea compozitională, tatăl aduce în casa din Cracalia un pian " uscat, cu sunetul aspru, " unde George

își va începe cariera de compozitor, mai întâi învățând singur să cânte la pian, să-și aşeze degetele pe clape, să combine " glasul mâinii stângi cu al celei drepte ca să sună frumos. "

Poate că aşa, într-o după-amiază de toamnă, în sunetul vântului " rătăcit pe hornul casei " s-a născut compoziția " Țara românească ", adnotată de însuși autorul ei, care învățase să scrie și să citească, astfel : " Operă pentru vioară și pian de Gheorghe Enescu, compozitor român de cinci ani ".

După câteva zile, tatăl și-a luat băiatul în trăsură și au plecat la Iași, trăgând într-o uliță aproape de Conservator ; apoi se prezintără, fără a pierde vremea, la Ed. Caudella. Era în 1886 când a avut loc această întâlnire între un muzician autorizat și un viitor talent, care s-a inițiat în tainele notelor muzicale, iar după doi ani maestrul Caudella a constatat la băiatul de 7 ani un progres nebănușit în domeniul citirii și al recunoașterii notelor după auz și la vioară. L-a sfătuit pe Constantin Enescu să-l ducă pe băiat la Viena pentru o educație muzicală potrivită talentului acestuia.

În toamna lui 1888 George începe lecțiile de vioară la Conservatorul din Viena. Gazda sa, dirijor la Operă, îl lua la spectacole și îi făcea loc în orchestră. Micul artist a fost copleșit de muzica lui Wagner, de lumea legendară și de eroii mitologici din opera acestuia. În vacanța de vară, la 24 iulie 1888, Enescu a cântat la băile Slănic – " în folosul săracilor din localitate " – arii din opera " Faust " de Gounod.

continuare in pag. urm.

continuare

În doi ani Enescu a studiat cursuri pregătitoare ale clasei de pian. La 9 ani a fost admis în cursul superior la armonie, contrapunct, compozitie. A terminat Conservatorul în 1893, la 12 ani, cu nota Excelent. Şi-a încercat norocul componistic cu o Uvertură pentru orchestră, sub influența puternică a lui Wagner. În primăvara lui 1894, maestrul său J Hellmestberger se prezintă cu elevul său la București, unde acesta va susține concerte, după care, cu multă părere de rău se desparte de discipolul său, convins că Tânărul trebuie să-și dezvolte talentul pe mai departe la Paris.

În toamna lui 1894, cu o bursă acordată de ministrul Spiru Haret, Enescu pleacă la Paris unde absolva cursul de măiestrie artistică în 1899, obținând cea mai înaltă recompensă, Grand Prix, invitat de mulți absolvenți. S-a bucurat de îndrumarea a doi mari compozitori, Jules Massenet și G. Faure, de la care a învățat să caute noul și ineditul și a înțeles că a crea "înseamnă a ordona sentimentele și gândurile și a le trece prin legile de aur ale artei, împărtășindu-le semenilor noștri." S-a împrietenit cu o mulțime de muzicieni francezi și străini, frecventa saloanele literare, în casa Marthei Bibescu a întâlnit-o pe Ana Brâncoveanu de Noilles, româncă de origine. L-a cunoscut pe Marcel Proust. La Paris a compus "Poema Română" în care și-a propus să învele imagini ale țării dragi, de care era atât de departe. Puse în compoziția sa câteva din amintirile copilăriei, imagini ale ținutului natal, melodii inspirate de cântece și jocuri populare, auzite de la lăutari.

După prima audiere de la 6 februarie 1898, critica franceză îl numea "un Tânăr fenomen, un nou Beethoven, un nou soare pe orizontul muzicii". Devine cunoscut ca dirijor, violonist, elogiat de critica muzicală: "vioara lui a fost o voce care cântă, plângă, se roagă, o voce de mângâiere prin care trece un aer de nostalgie orientală." A organizat la București un concert cu creațiile sale simfonice "Poema Română", cele două rapsodii, "Suita I pentru orchestră", Simfonia I, insuflând curaj tineretului atras de muzică. Despre unul din concertele acestor ani, Alex. Vlahuță scria: "Enescu făcea ce vrea cu vioara, șoptind, plângând, râzând." A concertat la Sankt Petersburg (1905-1910), apoi în 1910 în Olanda, la Haga și Rotterdam, cu Rapsodiile și Simfonia I, iar presa vremii aprecia: "un nou personaj a fost introdus de Enescu în hora muzicală a popoarelor și anume poporul român."

O dată cu declanșarea primului război mondial, în 1914, Enescu părăsește Parisul, vine la București, concertând la Arenile Romane sau în alte orașe. Între 1914-1916, a prezentat ca dirijor la București, după pregătiri obosite, fără nici un sprijin oficial, capodopere ale muzicii universale: Simfonia a IX-a de Beethoven, actul III din opera "Parsifal" de Wagner, și "Damnaționea lui Faust" de H. Berlioz.

Visul său era să înfințeze Opera Română unde "vom auzi limba noastră cu cântăreții și muzicienii noștri, marile capodopere de Mozart, Beethoven, Weber și ale supraomenescului Wagner".

În primăvara lui 1916 este ales membru de onoare al Academiei Române la propunerea unor oameni de știință și cultură ca G. Antipa, V. Babeș, Ghe. Marinescu, Al. Xenopol, apreciat de aceștia "prin râvna ce a depus și o depune necontentit pentru răspândirea muzicii la noi."

La sfârșitul lui mai 1919, Enescu prezintă în primă audiție Simfonia a III-a, eveniment rar, o adevărată sărbătoare a muzicii românești. La începutul lui 1923 întreprinde primul turneu de concerte în America, fiind primit cu brațele deschise ca dirijor, violonist, compozitor, susținând peste 25 de concerte simfonice. Istoricul Nicolae Iorga, aflat la Cleveland, a scris într-un ziar de limbă română: "... pe urmele lui Enescu va rămâne în America o statonică urmă de stimă pentru țara care l-a născut și de care n-a vrut să se despartă niciodată."

Faima sa a trecut oceanul, dar Enescu a rămas în toate împrejurările cu gândul mereu acasă; amintirile copilăriei îl urmăreau pretutindeni, oriunde s-ar fi aflat.

Visul vieții sale, opera "Oedip", tragedie lirică, a avut premiera la Paris la 10 martie 1936, avându-l în rol titular pe Andre Pervet, aclamat îndelung chiar de detractori, iar opera a fost numită "o veritabilă capodoperă clasică în sensul cel mai nobil al cuvântului." Compozitorul Arthur Honegger a situat-o pe culmile artei lirice din toate timpurile. Dintre toate lucrările aceasta i-a fost cea mai dragă lui Enescu, poate și fiindcă îl costase luni întregi de muncă și ani lungi de încordare, dar și fiindcă a trăit cu întreaga sa ființă tragedia eroului său, victoria repurtată contra atâtorei întâmplări potrivnice.

După război susține concerte în țară și străinătate, la New York, Paris, Londra sau Geneva, fiind un artist asemenea lui Beethoven, mai șlefuit însă. În 1950 a apărut pentru ultima oară la New York, Londra și Viena, cântând muzică de Bach. La Paris a susținut două concerte cu

continuare în pag. urm.

continuare

vioara lui măiastră. După aceasta n-are să mai rătăcească prin lume ca menestrelul lui Schubert, cu vioara sub braț. N-a încetat însă să compună până în ultima clipă a vieții, vrând să încredințeze notelor ultimele taine ale sufletului său minunat. Astfel s-au născut poemul simfonic Vox maris, Uvertura de concert pe teme cu caracter popular românesc, Simfonia de cameră pentru 12 instrumente. A îndrumat tineri artiști din Franța, Anglia, Italia, dintre care și amintim doar pe Jehudi Menuhin, David Oistrach, Ionel Perlea. În ultimele clipe ale vieții nu mai avea decât o singură dorință: "aceea de a stoarce până la ultima picătură sucului fructului pe care eu vi l-am copt. Atâtă vreme cât exist vreau să cânt." Aputut în locuința sa din Paris să asculte Simfonia de cameră interpretată de Radiodifuziunea franceză.

Viața i s-a sfârșit ân noaptea de 3 / 4 mai 1955, fiind înmormântat în cimitirul Pere Lachaise, alături de G. Bizet, de unde așteaptă să fie adus acasă spre a se odihni alături de cei dragi.

Din Pantheonul nemuritorilor, unde se află, Enescu surâde mulțumit de câte ori un Tânăr pune mâna pe arcuș ori pe clapele pianului sau ale unui alt instrument muzical, ori de câte ori apucă condeul spre a compune. Surâde mulțumit, deoarece știe că muzica este acea vrajă care dă aripi sufletului oamenilor, făcându-i mai buni, mai puternici, mai legați de pământul lor, de munca lor, de viitorul patriei lor.

George Enescu a avut câteva devize care-i serveau drept călăuze în viață și pe care le impunea și altora din apropierea sa: "Muzica, expresie înaltă a vieții", "Prin artă spre bine", "Muzica e viață". Pentru el exemplul de muncă și creație a fost J. S. Bach, ale cărui opere le-a avut la căpătâi până la ultima suflare.

Prin tonul său vădit românesc, prin mesajul de umanitate, prin suful de originalitate al creației sale, George Enescu a intrat definitiv în istoria muzicii naționale și universale.

Prof. Florica Lupu

RUGĂ DE OCTOMBRIE

De unde rostuiși, Stăpâne – atotputernic
atâta bogătie imensă de culoare
cu care Alcătuirea-Ți întreaga-o zugrăviști
cu-albastru de cicoare, cu aur și cu soare?!

Minunii Tale aceste mă-nchin cu sfînciune,
‘n ispită nu mă duce, să pizmuesc n-aș vrea,
sunt fericit, Stăpâne, că-n trecere prin lume
nevrednică-mi privire află minunea Ta.

Dimitrie Cazacu

ANUNȚ

Vă anunțăm pe această cale că în cursul lunii octombrie 2006 va avea loc, la Brașov, lansarea cărții domnului prof. univ. dr. Dimitrie Cazacu "Colegiul Andrei Șaguna la ceasul etericelor amintiri", consacrată unor aspecte ale istoriei acestei prestigioase școli, precum și evocării unor ilustre personalități care au onorat catedrele acestui renumit așezământ de cultură.

Săcelenii vor fi anunțați prin mijloacele media de ora și locul lansării, la care sunt invitați cu toată dragostea de domnul profesor Dimitrie Cazacu.

Redacția "Plaiuri Săcelene"

PRO PATRIA=PRO EUROPA

SINDROMUL PASIVITĂȚII NOASTRE

Până când noi, români, avem de gând să mai asistăm, părtași și pasivi, la continua noastră degradare morală? Nu cumva această supărătoare înjosire, asumată se pare involuntar, ne afectează imaginea și aşa destul de șifonată? Sunt întrebări chinuitoare pe care orice om de bunăcirență și le pune firesc acum, la răscrucere de drumuri, când nu mai avem de ales calea între sisteme politice pe care le-am încercat, pe propria noastră piele, de la democrație la totalitarism și iarăși de la comunism spre societatea liberă.

În urmă cu vreo trei decenii, l-am admirat pe un distins pedagog român care vorbea documentat în fața unor profesori brașoveni despre situația în care s-ar afla un popor (și nu era vorba în mod expres de români) care ar decade din punct de vedere economic. S-ar redresa cu greu, spunea vorbitorul de-atunci. În schimb dacă același popor ar decade și din punct de vedere moral, atunci acesta și-ar reveni extrem de greu sau niciodată.

Aluzia era, se pare, mai mult decât evidentă. Pe mine, această nemiloasă sentință m-a zguduit pur și simplu. De-atunci m-a însoțit cu obstinație și mi-a oferit un laitmotiv pentru zilele noastre. Români și-au scuturat jugul totalitarismului în 1989 dar, din păcate, s-au afundat tot mai serios într-o adevărată "ghenă" morală. Defunctul regim comunist, bun sau rău cum era, mai respiră încă, duhul său îi mai paște pe unii dintre semenii. Economia "socialistă" s-a năruit și-n locul ei au apărut semetii "oamenii zilei".

Niște creaturi ciudate care nu prea sunt în stare să redresze mecanismul ce trebuie să se supună legilor pietii. Dacă în timpul "disciplinei" ceaușiste, o întreagă cohortă de neisprăviți erau duși în cărcă de cei talentați, astăzi progeniturile lor (vezi Doamne-oameni tineri și moderni) bâjbâie prin noianul a fel de fel de relații bazate pe substanțialitatea "peșcheșurilor" sau pe nemuritoarea "protecție de fustă".

Rupți de lumea civilizată a Occidentului, români au fost pur și simplu "măcelăriți" din punct de vedere moral. O ideologie perversă și total străină specificului nostru național, un aparat de propagandă și de supraveghere supradimensionat, au dat naștere (și cu concursul școlii!) unor ființe ciudate, duplicitare și infidele în ceea ce privește libertatea individului, dreptul său la opinie și la luarea deciziilor ce-l privesc. Alții luau hotărâri în numele tău, iar educația avea misiunea să te rupă de firesc, de tradiție și familie, de credința căreia i-au aparținut ai tăi. Teama se cuibărea în suflete. Trebuia să te "orientezi", să ai grija de ceea ce vorbeai la serviciu, la școală și ceea ce gândeai la tine acasă (povestea cu "ascultatul telefoanelor" e o gogoriță inventată de cei care

încă mai fetișizează Securitatea!).

Omul nou a devenit fățarnic, o slugă cu comportament ambigu subsumat ariei principiului colectivist. Dar românul, om descurcăret și intelligent din fire a înțeles lucrurile taman pe dos. A devenit un individualist redutabil, pasionat de mirajul proprietății private, fructul oprit care tenta la tot pasul. Cu toate că i se vorbea de avantajele "proprietății întregului popor", el a început să fure, să mintă, să înșeale, să calce în picioare cele 10 porunci și, cu mândrie asumată, "să se descurge" – verb incriminat de filosoful Constantin Noica. Cea mai mare pierdere a fost însă demonetizarea valorilor autentice, înlocuirea instanțelor de autoritate recunoscută cu altele, precare și aculturale, bazate pe coerciție. Un aparat polițienesc s-a înscăunat drept instanță morală absolută, un fel de autoritate impusă și nerecunoscută, care cocheta cu o justiție obedientă partidului unic. Perechea prezidențială, de multă lume adulată, semăna ură și dispreț pentru adevăratele valori ale spiritului uman, reușind să compromită (cu concursul unor "lătrăi" care astăzi se dezmint!) tot ceea ce românul avea mai sfânt: limba, credința și istoria, tradițiile, legăturile cu alte neamuri, cuvântul de onoare, respectul vârstelor, respectarea ierarhiilor etc.

Biserica, poate cel mai autorizat for al educației permanente, a fost de la început vânătă și marginalizată dar tolerată și "rugată" să stea în banca ei și să se ocupe numai cu problemele de cult. Din păcate, până azi, unii dintre slujitorii altarelor încă mai respectă (nu se știe din ce motive) aceste indicații impertinentă și manifestă un fel de sficiune inexplicabilă, nu se implică decisiv – alături de familie, școală și comunitate, în educația tineretului care are absolută nevoie de suportul creștin al ideilor purtătoare de lumină, bunătate, armonie și curată premenire a sufletelor însetate de dreptate și adevăr, iubire adevărată și slujire a unor nobile și trainice idealuri. Personal, nu cred în miracolul "medicamentului" prescris de tv. prin unele emisiuni "miorlăite" de tipul "Iartă-mă" sau "Din dragoste", unde "duhovnicul" e înlocuit de către un moderator profan, care se străduiește să se apropie de sufletele traumatizate și să ofere soluții nu rareori de-a dreptul hilare!

Mai nou, întreaga atenție e captată de aerul de vendetă al înfricoșătoarei instanțe morale botezată CNSAS (după legea "Ticu"!), un fel de "BAU-BAU" certăret și inconsecvent care e nevoit a naviga nu prea lesne între alfa și omega concordiei românilor. Dacă astăzi oamenii nu și mai fac cruce cu limba în cerul gurii, în schimb de religie se folosește toată lumea, uitând, se pare, că omul religios este în primul rând o ființă echilibrată, altruistă și devotată semenilor.

Dimpotrivă, unii afișează îmbuibile și rapacitate,

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

pretinzând că fac parte din categoria binefăcătorilor lui Dumnezeu.

Școala românească, cu zestrea ei de invidiat, a fost încovoiată brutal de ingerința a tot felul de activiști notorii, care i-au schimbat fizionomia transformând-o într-un adevărat bastion al ateismului militant (sic) dar și al supraîncărării copiilor cu inutile cunoștințe și cu din ce în ce mai puține deprinderi practice. Olimpiadele au devenit un scop în sine, un fel de "sarabandă la modă". În prezent, îmi sună caraghios sintagma nefericită „Olimpiadă la religie” și-mi aduce aminte de furia unor activiști de prin anii 60, care au criticat-o "la cuțite" pe o biată profesoară de biologie, pentru faptul că a înjghebat în școala ei... "Cercul micilor ateisti"!!

În opinia "tovarășilor", acela care era pus să dea cu barda în Dumnezeu nu trebuie să fie "mic" ci un individ puternic, zdravăn ca ... Stepan Timofeevici Razin!!

Croit după chipul și asemănarea stahanovistului din producție, școlarul de orice vîrstă trebuia să fie mereu primul, să obțină numai note de 9 și 10, să vină devreme acasă, să fie vigilant, să iubească patria și partidul etc, etc.

Gogoașa lozincii aleia "Primii în sport, primii la învățătură" ne face să zâmbim amar.

Nu știu, zău, câți premianți înregistrează arhiva renumitelor noastre cluburi de fotbal !?

Mari scriitori și opere, renumiți artiști, savanți, eroi ai neamului, oameni corecți, cinstiți și devotați nației române au rămas "modele uitate" și substituite brutal cu adevărate surogate și hibrizi de autoritate morală și civică.

A apărut o lume pestriță și becistică cu un comportament oneros și lamentabil. O societate maladivă ai cărei reprezentanți neautorizați practică, fără scrupule, impostura și impertinență, călcând în picioare adevăratale comandamente de ordin moral. Si în prezent se invocă aproape obsedant aceeași cauză a cauzelor: sărăcia materială – motiv pentru derapajele morale lipsite de civilizație și maniere, cândva numite de semenii noștri drept elegante.

Respectiva pauperitate a spiritului își are rădăcini mult mai complexe și nu este cauzul să-i limitează geneza doar la factorul economic (pe unde taica Marx își freacă mâinile pe acolo pe unde o fi instalat!). Beteșugurile morale ale societății românești de astăzi, sunt cel puțin, în opinia mea, în primul rând de ordin politic și apoi economic și social. Prin perversiune și lichelism, munca cinstită și corectă a fost injosită și desconsiderată.

"Ei se fac că ne plătesc, noi ne facem că muncim" era butada care a făcut carieră și după anii 90, românii rămânind serios în urma altor state din blocul excomunist.

Nu pentru că ar fi leneși, minciinoși și murdari după cum îi acuză unii, nici pentru că pe-aici democrația n-a fost corect înțeleasă (De ce ?) după cum susțin cu feroare alții. Prin exodul nemai întâlnit al creerelor și al forței de muncă mai mult sau mai puțin calificată, în special tinerii acestei țări demonstrează că pe afară fac minuni. E bine că avem acum posibilitatea să spunem, pe față, tot ceea ce gândim, că-i mai supărăm pe unii dintre semeni, dar nu-i deloc profitabil că acceptăm cu prea multă ușurință false și dăunătoare pseudovalori. Rămânem încă deficitari în ceea ce privește raportul dintre național și universal, dintre "al nostru" ca marcă și simbol de proprie identitate și "al nostru" valoare universală, bun comun și unanim acceptat. Acest raport corect înțeles și aplicat ca atare, trebuie să ne ferească de meandrele lumii globalizate, care ne întinde și ne aruncă în periculoase capcane cum ar fi violența, drogurile, prostituția, deviațiile sexuale și alte prestații nocive izvorâte din sfera prolifică a procesului lent dar sigur al alienării individului în societatea de azi.

Aici consider eu că se află etiologia decăderii și a suferinței noastre. Din păcate am reușit să captăm mai ales realele societății de consum și să luăm drept "norme de conduită" superficialitatea, traiul ușor și asistat peste măsură de către statul paternalist, distracția continuă în detrimentul bucuriei sărbătorilor autentice, gustul îndoieinic pentru mane și telenovele, căptușirea cărții de vizită cu titluri cumpărate și nu asudate. Carențe cronice în debitarea unor "monstre" de imbecilism întâlnite la persoane "bene îmbrăcate", dotate cu celular de ultimă serie dar cu goluri inadmisibile în cultura generală și de specialitate.

Distracțiile zgomoțăsoare întreținute cu stații de amplificare comune cu stadioanele, reclame tâmpe și puerile pe la tv., etalarea formelor feminine (dar și masculine!) până la o goliciune ce trădează nu numai lipsă totală de pudoare și pustiu sufletesc dar și o nesimțire nesanctionată de cei în drept. Conflictele între generații sunt surde și ireconciliabile. E suverană bădărânia agresivă alimentată de mirajul banului (pardon....euroiului!!) căt mai nemuncit și şmechereste obținut. Cei mai adulatai oameni au devenit bodyguardii, foștii pușcăriași, șuții "reciclați" și copii de bani gata, care fac ravaglii prin liceele noastre... de elită, din ce în ce mai botezate "Colegiu Naționale" (unele de fațadă).

Acest tablou social pentru cei mai în vîrstă de-a dreptul apocaliptic, nu trebuie neapărat să ne ducă cu gândul la un inevitabil armagedon. Nu. Cred că acestui popor al nostru, pe care unii cu obrăznicie îl numesc "balcanic", nu i s-au secătuit rezervele de bunăcreștere, cuviință și dreaptă orânduială a spiritului. Educația este

continuare în pag. urm.

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

un proces continuu și dificil, cu sușiuri și coborâșuri inevitabile. Ceea ce ne lipsește nouă în prezent, când căderea pe scara valorilor este o certitudine, e fără îndoială „DEMNITATEA, prețuirea adevăratelor valori din trecut și de astăzi, care au reușit să-i ofere omului contemporan actul de civilizație dator a-l înnobila și a nu-l terfeli în noroiul malformațiilor bolilor sociale și nu numai.

Ne mai despart câteva luni până la integrarea noastră în Uniunea Europeană. Unii au timp, asemenea lui Tipătescu și Zoe, să numere steagurile de diferite culori. Dar căți dintre noi își pun întrebarea: Ce zestre vom aduce noi, români, acolo? Vor fi recunoscute sau nu valorile noastre? Întrebări tulburătoare care solicită urgent răspunsuri cât se poate de punctuale, cu consecințe responsabile pentru un popor care cu greu și-a afirmat identitatea și personalitatea printre îngâmfarea și disprețul unor imperii și state puternice care, vorba lui Arghezi: "...Maică, mulți te-au dușmănit/Că ești neam blagoslovit...". Nu vom ajunge o populație amorfă, care va comunica doar prin engleză și internet, va mâncă doar după rețete străine iar timpul liber ni-l vom petrece butonând și iar butonând, navigând și iar navigând...?

În rest, vezi Doamne, alții (Care?) se vor îngriji de nevoile curente de ordin material iar cele de ordin spiritual vor lua calea, deja bătătorită în Occident, a secularizării religiei? Fals. Eu cred că admiterea noastră în lumea civilizată va fi așteptată cu interes, emoție și curiozitate de către celelalte state deja membre acolo. Acestea, probabil, vor dori să ne cunoască mai bine obiceiurile și tradițiile atât de interesante, limba și datinile păstrate pe-alocuri cu sfîrșenie, oamenii noștri de valoare din trecut și de astăzi, performanțele utile progresului general, frumusețile naturii cu care ne-a împodobit Bunul Dumnezeu. Iar noi, dacă vom fi înțelepți, vom căuta să privim în toate direcțiile, adică să ne împărtăşim din experiența neamurilor ce ne-ar putea fi, la nevoie, și nouă de folos. În ceea ce privește dăinuirea sau dimpotrivă atrofierea sentimentului național, părerile sunt și aici împărțite. Auzi vorbindu-se în unele medii "elevate" despre caducitatea acestuia.

Chipurile, patriotismul ar fi chiar o frână în ceea ce privește cooperarea și bunăstarea indivizilor și statelor. Mi se pare că am mai auzit aceste lucruri pe la părinții comunismului, nu-i aşa? Alte voci, la care subscriem și noi, recunosc vechimea și durabilitatea sentimentului național, datoria sa de a fi marcă de identitate și certificat obligatoriu cu care vei avea dreptul să te legitimezi și să te obligi să contribui la dăinuirea altora și la fericirea și bunăstarea tuturor acelora care susțin idealuri comune și nutresc ambiiții îndreptățite spre a-l înălța pe om, și nu a-l injosi, într-o lume care i se arată din ce în ce mai ostilă

naturii și menirii sale. Să-ți cultivi limba proprie va rămâne oricând o adevărată virtute, o obligație și o sacră datorie de onoare.

În același timp, e onorabil să deprinzi și limba altor seminții care au dovedit că au meritul de a propulsa umanitatea la finale standarde de civilizație. Supără gafele lingvistice ale unor moderatori tv. (de ambele sexe) în ceea ce privește precaritatea cunoștințelor de cultură generală, în special cele de geografie, istorie sau literatură. Desigur, corupția a pătruns mai peste tot și a făcut ravagii tocmai acolo unde calea trebuia să i se bareze cu orice chip.

Mârșavia vânzării subiectelor de la "BAC-2006" va rămâne un adevărat coșmar, iar notele umflate, inclusiv cele atribuite unor mirese de "nota 10" la română oral, o pată de neșters pe obrazul tăbăcit de nesimțire al unor "profesori" de duzină, mânați și ei de dorul înavuțirii subite sub pulpana meditațiilor costisitoare pentru unii dar "absolut necesare" pentru odraslele avute și neputincioase a învăța cu propria lor minte.

Pentru români, atenție, studiul și corectitudina limbii române nu constituie o problemă de stat, noi n-avem nevoie de o lege botezată "Pruteanu"- au decretat parlamentarii noștri de teamă unor consecințe nedorite. Privesc cu admirație, în schimb, la puținii dar autenticii intelectuali din Basarabia de astăzi, aceia care au îndumnezeit limba lui Eminescu cinstind-o în fiecare an, la sfârșit de august, prințro-zi cu manifestări ce se opun voinței oficialilor de-acolo, care susțin aberant și neștiințific glotonimul de "limbă moldovenească", un hibrid lingvistic desuet și anacronic, ce se opune într-adevăr unității tuturor românilor în noua arhitectură a bătrânlui continent european. Se știe că dezvoltarea vie, armonioasă a limbii unui popor se realizează tocmai cu concursul tuturor vorbitorilor acelei limbi. Nicio mistificare nu poate îngrădi dezvoltarea limbii române, niciun fel de scheme propuse de manualele alternative în scopul standardizării comunicării nu au forța de a ofili suportul prospetimei sale ce se opune însușirii mecanice și papagalicești.

Dacă alte țări (și nu e cazul să le numim aici, pentru că numărul lor e însemnat !) își prețuiesc și-și apără limba națională, își arborează cu mândrie propriul drapel la diferite evenimente, inclusiv la cele cu caracter strict familial, la noi fenomenul e întâlnit doar în cazuri de excepție! Un fel de metehană atipică a proprietății noastre ne face să fim părtăși unei lașități inexplicabile. Parcă începe să ne fie rușine, că suntem români și, prin analogie, ne îndepărțăm chiar de eticheta de europeni. Atunci, cine suntem noi? De unde venim și încotro ne îndreptăm?

O discretă manipulare, cu iz de perversă lucrătură, întreține un adevărat climat de discreditare. E adevărat

continuare in pag. urm.

că regimul ceaușist, pe care unii îl mai regretă, a compromis cele mai nobile simțăminte legate de patrie și originea noastră. Nu întâmplător "protolacheii" mai respiră și astăzi învățîndu-ne, cu vocație de predicatori mincinoși, că de fapt românii n-ar avea origine dacoromană, că sunt daci puri, că de fapt limba lor ar fi coborât chipurile direct din... indoeuropeană !!? Aferim.

Și uite aşa se ajunge la o exacerbare a naționalismului supărător pentru unii, la dăinuirea unor mentalități feudale, care-i înfierbântă pe profitorii epocii ticăloșilor și delatorilor cu și fără simbrie. Vom avea oare resurse să depășim această automutilare a sentimentului apartenenței la națiunea noastră? Soluția se găsește doar în voință, puritatea și caracterul neviciat al multora dintre tineri. Ei vor fi aceia care, atunci când ascultă Imnul României și privesc fluturând tricolorul să aibă conștiință că s-au trezit la realitate nu numai că "S-au deșteptat din somnul cel de moarte".

Cred că românul va fi trup și suflet alături ce aceia care-l vor sprijini să-și vindece rănilor materiale și morale din pricina cărora suferă. Cu o singură condiție: să nu mai fie mințit și păcălit, să fie reprezentat demn și corespunzător. În această ordine de idei, ne-ar putea explica cineva de ce

au fost huiduiți în public, în ultimii ani, Victor Ciorbea în Apuseni, Gabriel Liiceanu la București (IMGB), Ion Iliescu în Mărginimea Sibiului?... Ar putea, de asemenea, explica cineva corect și pertinent de ce avuții acestei țări, emanati din jaf și corupție, rămân indiferenți la traumele inimaginabile prin care trec bătrâni României?

Se cunoaște că la noi cerșetorii- indiferent de etnia căreia aparțin- uzitează numai de limba română. Deci, ei sunt în majoritate... români și pe nimic nu interesează care le este de fapt limba maternă. Prin alte țări vizitate de mine (Germania, Grecia, Serbia, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, etc) n-am întâlnit aşa ceva. Pe-acolo declasații respectivi sunt "muți", nu li se permite să se folosească limba statului respectiv, n-au voie să înjosească valoarea acestui tezaur moștenit de la înaintași de către fiecare popor în parte. Un bătrân roșcovan care cerșea de zor (cu taxă fixă) prin centrul Brașovului ni s-a destăinuit nu de mult: "... Apoi să știi, domnule dragă, că românul are suflet bun și dă"... Fără să vreau mi-am amintit și eu de Topârceanu al nostru, care ne delectea că cu replica țăranilor la adresa agentului sanitar din parodia "Viața la țară" după Al. Depărățeanu: "... Ce-ai cu noi, mă, pentru ce să dăm cu var...?" Comentariile sunt de prisos.

Prof. LIVIU DÂRJAN

PLEDOARIE PENTRU UN FOND ARHIVISTIC

Ideea organizării unui fond arhivistic al Asociației „Izvorul” mi-a venit în urmă cu un an, când am adunat material informativ pentru sesiunea de comunicări organizată cu ocazia „Zilelor Săcelene”. S-a pornit de la ideea că ar fi de interes să scoatem la lumină informații despre activități care au contribuit la dezvoltarea economico-socială a Săcelelor, altele decât cele legate de păstorit.

Cu titlul „Meșteșuguri și meșteșugari” am trecut la strângerea materialului bibliografic. Surpriza a fost deosebită; la vechii meșteri constructori am găsit documente despre care nu se știa nimic sau foarte puțin. Foștii meseriași, acum toți trecuți de 70 ani, păstrează carnete de atestare profesională, emise în perioada interbelică, stampele de atestare, planuri originale ale lucrărilor realizate, fotografii. Le-au prezentat cu multă plăcere și-au reamintit locuri și oameni. Deosebit de valoroase sunt mărturiile lor, mărturii care vizează legăturile de ordin social. Am avut acces limitat la arhiva O.C.R.I.F. din motive obiectice (casa în renovare) dar ni s-a promis accesul în viitor.

Urmează fotografii, care reprezintă familiile săcelenilor, realizate din a-II-a jumătate a sec. XIX până după 1950. Multe sunt înrămate, sunt bine conservate, au inscripția atelierului foto din vechiul Imperiu în care au fost realizate. Sunt fotografii de familie, în care părinții și copiii poartă costume mocănești absolut autentice. În discuțiile cu posesorii acestor documente, mulți și-au exprimat disponibilitatea de a le dona (mai ales cei fără moștenitori) într-un fond organizat.

Câte alte documente de valoare, necunoscute sau puțin cunoscute, n-ar ieși la iveală, dacă acțiunea de realizare a acestui fond ar fi demarată!?

De ce ar fi nevoie? De un mic spațiu, poate în biblioteca bisericii „Sf. Adormire”, de câteva casete pentru adunarea documentelor „pe fonduri” dar mai ales de voința administrației locale.

Să sperăm că vom izbuti!!

Prof. Elena Bulat

S.O.S.-PĂDUREA SĂCELELUI!

Oameni buni, vă invit să faceți o experiență interesantă. Găsiți-vă cinci minute de liniște în care să nu fiți tulburăți de nimic și aruncați o privire spre Highiș și dealurile vecine lui care stăjuiesc Valea Largă și Valea Gârcinului. Vezi avea ocazia să descoperiți o realitate dureroasă. Fuseserăți obișnuiți să știți că acolo se află "frumoasele dealuri cu păduri bogate care stăjuiesc Săcelele în partea de sud și care dau acestor plaiuri de poveste un farmec aparte". (am citat dintr-o monografie dedicată localității noastre cu aproape 30 de ani în urmă).

Intr-adevăr, mulți dintre noi ne-am născut și am crescut sub scutul verde al pădurii, o știam acolo, ne bucuram că ea există, că este bogată și deasă, credeam că nimic nu i se poate întâmpla și că aşa va fi mereu. Și, dintr-o dată, am ajuns în fața unui fapt împlinit: pădurea noastră, cea pe care o credeam veșnică, a început să fie, încet-încet, ucisă, copacii au dispărut și locul le-a fost luat de coastele golașe care își dezvăluie, pe zi ce trece, tot mai mult urâciunea.

Fericita
zestre de păduri a
Săcelelui, născută la
începutul secolului
trecut, prin eforturile
și grija înaintașilor, dar
și cu ajutorul unor
autorități pe care le
numim străine, dar
care se pare că se
îngrijeau mai mult ca
cele de astăzi de
aceste locuri, fericita
zestre de păduri
săcelene este risipită zi
de zi fără chibzuință.
Goliciunea dealurilor
se întinde ca o
pecingine, iar locul
copacilor doborâți nu
mai este luat de nimic.

Egoismul celor care astăzi ucid pădurea lasă pe seama urmașilor povara refacerii a ceea ce ei distrug cu bună știință. Motivul este ușor de găsit: exploatarea lemnului este profitabilă deoarece, în trunchiurile arborilor, cei ce-i tăie cu nesaț nu au investit nimic, în schimb se pot bucura nestingeriți de profitul uriaș pe care-l câștigă.

Situația pădurii săcelene nu este singulară. Pădurea, cândva ocrotită de stat, a fost astăzi aruncată ca mită electorală, miile de hectare desființate în toate colțurile țării dovedind faptul că omul de azi înțelege să fie proprietar al lemnului și nu al pădurii. Aceasta este motivul pentru

care și noi, săcelenii, suntem martorii unei drame cumplite la care asistăm fără să luăm atitudinea care s-ar impune în fața celor care doboară în vrăjmășie, fără discernământ, arborii pe care i-am primit moștenire. Devenim, cu voie sau fără voie, complicitii flămânzilor care își dau mâna și întind molima defrișărilor și pe cretele și dealurile noastre. În urma lor, pantele despădurite rămân umile, iar pustiul lăsat în urmă este un pustiu care doare. La moartea pădurilor noastre ar trebui să plângem, dar și să ne reproșăm neimplicarea și dezinteresul.

Cineva spunea că cine vrea să aibă țară trebuie să și-o apere. Zicerea se poate extinde cu adevărul că dacă vrem să ne păstrăm comunitatea și vatra originii noastre, trebuie să le apărăm și începutul ar trebui să-l facem cu pădurea noastră pentru că altfel se crucec străinii văzând cum punem singuri umărul să ne dărâmăm avutul și trecutul.

Nu trebuie să uităm și un alt lucru, tot atât de

important: toate se iartă cu timpul, numai natura nu iartă nimic, mergând până la distrugerea celor care i-au pricinuit răni. Prin alte părți răzbunarea a început, inundațiile, alunecările de teren, surpările, prăbușirile de maluri fiind fenomene frecvente care afectează zeci de zone locuite. Toate au aceleași cauze: defrișările și tăierile abuzive, fără cap, cu lăcomie, distrugerea sistematică a pădurilor care nu mai au capacitatea de a-și

manifesta rolul de scut hidrologic.

Vrem și noi, cu tot dinadinsul, ca peste câțiva ani dealurile din jurul Săcelelui să înceapă "să curgă" acoperind zone locuite ca Valea Largă sau Valea Gârcinului, vrem ca și Săcelele să fie inclus pe tristele liste ale localităților unde viitorul fac ravagii?

Dacă n-am înțeles că ne apropiem și la Săcele de punctul critic, odată cu care se declanșează pericolul ireversibil, atunci putem sta, în continuare, cu brațele încrucișate, făcându-ne că nu-i vedem pe cei care slușesc și ne pun în pericol pădurile și, o dată cu ele, o parte din propria noastră identitate.

P.S. Realitatea infirmă ideea după care devastarea pădurilor săcelene s-ar datora numai unei anumite "categorii sociale dezavantajate", dintr-un anumit cartier săcean.

Horia Bârsan

LEX-TURA ZILEI

În istoria omenirii, cu precădere începând cu scris foarte mult. În condițiile nou create de aşa zisă perioada capitalismului, după legea fundamentală a fiecărui "REVOLUȚIE DIN D ECEMBRIE 1989" din România, stat modern, CONSTITUȚIA, codurile aplicabile în de mișcările sociale și noile orientări politice europene, de sistemul judiciar au fost legile cele mai importante. Pe de viitoarea aderare a țării noastre la Mama Europa, s-a născut o parte, ele demonstra - și trebuiau să facă - concordanța necesitatea de modificări esențiale ale legislației, în între legea fundamentală și ordinea de drept, iar pe de altă ansamblu, cu predilecție a sistemului de drept penal. parte, gradul de cultură și educație și, nu numai, ale societății.

De la exagerări justificate cu precepte religioase, smulse din istoria ancestrală, (imature, sănătoase, bazate pe interese meschine de grup) legile civile și cele penale, în special, trebuiau să apere nu numai interesele potentatilor, cât și averile și drepturile, de orice natură, ale acestora.

Știința dreptului penal este de secole în neîncetată și intensă transformare. Când se pare că ultimul cuvânt să spus în această știință, abia atunci descoperim că o nouă perspectivă s-a mai născut, perspectivă de noi și vaste orizonturi. Prin natura sa intimă și prin substanța sa, știința dreptului penal este în cea mai strânsă dependență de infinitatea de fațete ale celui mai instabil conglomerat = societatea omenească.

Știința dreptului penal modern consideră că **represiunea** este fundamentată de necesitatea apărării sociale, chiar dacă sancțiunile lovesc acolo unde, să ar putea spune, că nu ar exista pericol social pentru societate.

Un monstru sacru al științei dreptului penal românesc, dl. profesor Tanoviceanu, în Tratatul de Drept și Procedura Penală, preciza că **ar fi fundamental greșit să susținem că, din moment ce legile penale corespund concepțiilor fiecărei epoci în parte, aeeasta ar dovedi că menținerea legilor actuale s-ar datora concordanței acestora cu moravurile timpului.**

Incontestabil, sunt multe imperfecțiuni, multe părți ce s-ar putea îmbunătăți - ABSOLUTUL NU ÎL PUTEM AJUNGE NICIODATĂ și ne mulțumim de foarte multe ori cu relativul.

Revenind la istoria actuală urmează a face, în opinia noastră, referiri la noile modificări ale sistemului penal românesc.

1.- **În mod pregnant**, începând cu primele decenii ale sec. XIX, legile penale românești sunt influențate de diverse sisteme de drept europene, cu predilecție sistemul de drept francez și italian. Nu ne vom referi în continuare la epoca comunistă a sistemului de drept penal, nu pentru că nu ar avea importanță, ci pentru că despre aceasta s-a

După lungi dezbateri și conflicte de idei, începând cu august 2006, s-a reușit intrarea în vigoare a noului cod penal românesc. În opinia subsemnatului, acesta reprezintă o îmbinare a tradițiilor penale românești (Tanoviceanu, Dongoroz etc.) cu cele moderne europene dar, trebuie să recunoaștem că acest act normativ nu reprezintă **perfecțiunea** - și nici nu ne-am fi putut aștepta la o astfel de performanță - pentru că, orice lege penală se poate îmbunătăți doar pas cu pas și an de an, în funcție de transformările sociale și de mentalitate a unei națiuni, dar - nu în ultimul rând - cu modul de percepție a legii penale, de modul concret în care aceasta se aplică în practică.

Noul cod penal aduce îmbunătățiri de concepte, preluări de idei ale marilor penaliști români și europeni moderni. Reprezintă un mare pas înainte în perspectiva aderării României la UE, chiar dacă, în cuprinsul său găsim lacune și interpretări nefavorabile. La urma urmării nu trebuie să negăm adevărul că o lege penală sau oricare altă lege, nu este ușor de conceput, în condițiile în care, în prezent nu juriștii de marcă din România fac parte din comisiile juridice din cadrul Senatului și Parlamentului, că acești membri ar trebui, fără îndoială, să fie oameni apolitici, iar, pe altă parte, cei desemnați pentru astfel de activități, sunt de mult rupti de activitatea practică, unde, cu părere de rău, nici înainte nu prea erau calificați, cel puțin, ca specialiști.

Partea generală și cea specială sunt restructurate și reconcepute, redefinându-se principiul legalității incriminării și a sancțiunilor de drept penal. Faptele incriminate sunt împărțite în crime și delicte avându-se în vedere criteriul gravitatii acestora. În titlul II, Infracțiunea, conceptul de **infracțiune** este redefinit prin două trăsături esențiale:

- fapta prevazută de legea penală săvârșită cu vinovație
- se elimină cerința ca fapta să prezinte pericol social.

ELEMENT NOU, în ceea ce privește participația penală, în sfera noțiunii de **autor** se introduce noțiunea de **autor imediat** (comiterea faptei prin intermediul unei alte

continuare

persoane).

În titlul III, destinat pedepsei și personalizării acesteia, infracțiunile se împart în crime și delicte, introducându-se o nouă pedeapsă pentru delicte, constând în munca în folosul comunității și sistemul zilelor amendă.

De asemenea, au fost introduse noi mijloace de personalizare a pedepsei, cum sunt renunțarea la pedeapsă și amânarea aplicării pedepsei.

Scala pedepselor principale aplicabile persoanei fizice arată astfel:

A. - Pedepse principale pentru **delicte**:

- între 100 și 500 ore munca în favoarea comunității

- amendă sub formă zilelor amendă, între 5 și 360 zile, fiecare zi fiind socotită între 100.000 și 1.000.000 lei

- închisoare între 15 zile și un an

- închisoare strictă între 1 și 15 ani.

B. - Pedepsele principale pentru **crime**:

- detenția severă între 15 și 30 ani

- detenția pe viață

Tot ca noutate, noul cod penal stabilește că și o persoană juridică răspunde penal pentru infracțiunile săvărșite în numele său sau în interesul persoanei juridice, de către organele sau reprezentanții acesteia.

De exemplu, s-a stabilit că persoana juridică răspunde penal pentru crime și delicte contra intereselor financiare ale Comunităților Europene, crime și delicte asupra mediului înconjurător, delicte contra protecției muncii etc.

Elemente noi se regăsesc în titlurile 5 și 6 ale părții generale ale noului cod penal, referitoare la minoritate și măsuri de siguranță. Pentru minori s-a prevăzut o nouă măsură educativă, libertatea sub supravegherea specializată a serviciilor de reintegrare socială. Dispoziții noi ca măsuri de siguranță sunt cele legate de interdicția de a reveni în locuința familiei, în cazul infracțiunilor de violență și în cazul abuzurilor sexuale săvărșite asupra minorilor, corupția sexuală și actul sexual cu un minor.

Despre partea specială și alte capitole, în numerele următoare ale revistei .

Av. Constantin - Gabriel RADU

CRONICĂ ASTRISTĂ

În zilele de 19, 20 și 21 iulie 2006, o delegație a despărțământului ASTRA „Frații Popaea”, alcătuită din elevi talentați (muzică, arte plastice, sport, creație literar-artistică) de la toate școlile generale din municipiul Săcele, cadre didactice însuțitoare, corala „ANASTASIS” și câțiva invitați de onoare, a luat parte la un schimb de experiență prilejuit de aniversarea a 10 ani de la reînființarea ASTREI pe încântătoarele meleaguri ale Harghitei și Covasnei.

În prima zi, după primirea la Prefectura județului Harghita, a avut loc o emoționantă întâlnire dintre copiii săceleni și cei din localitatea harghiteană CORBU - exemplu de autentică ospitalitate românească. După un electrizant spectacol artistic, oferit atât de gazde cât și de oaspeți, dl. Prof. Liviu Dărjan - președintele despărțământului ASTRA „Frații Popaea” a oferit prof. de limba română Mirela Laurențiu, adevărată vestală a graiului românesc de acolo, cărti noi de literatură română în valoare de peste 700 lei RON - hrana spirituală pentru copiii români de la Corbu. A doua zi, am participat la hramul

Manastirii „Sf. Ilie” de la Toplița, unde un impresionant număr de pelerini din țară au primit cuvântul de înțelepciune și binecuvântare al I.P.S. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, care a oficiat serviciul divin în mijlocul unui impunător sobor de episcopi și preoți.

În ultima zi, am vizitat Complexul monahal de la „Izvoru Mureșului” și am avut privilegiul de a fi primiți și binecuvântați de P.S. Ioan Selejan, episcopul Harghitei și Covasnei, căruia președintele ASTREI săcelene i-a înmânat o Diplomă de onoare și un plic cu suma de 500 lei RON, pentru trebuințele lăcașelor de cult și spiritualitate ortodoxă din zonă.

Pe această cale, mă fac purtătorul de cuvânt al celor 40 de membri ai

acestei expediții din acele fermecătoare zile și mulțumim din inimă sponsorilor: S.C. ELECTROPRECIZIA S.A., S.C. DANNOVA-AUTO S.R.L. și despărțământul „Frații Popaea” care ne-au oferit un adevărat „SURAS ÎN PLINĂ VARĂ!”

Inv. Georgeta Antal-Secăreanu
Școala Gen. Nr. 1 Săcele

GÂNDURI LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

Societatea românească se prezintă astăzi ca un peisaj pestriț, precum o operă compusă din culori tipătoare asociate cu tonuri sumbre, din tușe neutre și jocuri confuze de lumini și umbre. Școala parcurge propria metamorfoză, în vastul proces de transformare a societății.

Valorile dobândite prin educație și instrucție sunt, ele însese, supuse unui examen social sever, pe criterii empirice, pe care, deseori nu-l trec. Importanța școlii începe astfel să se diminueze, în timp ce alte valori cresc și coagulează modele. Tranziția școlii spre normalitate descrie un drum lung, în lipsa unei viziuni coerente, determină pierderi și sacrificii inutile. În substanța actului performat, rolul educațional al școlii este în regres vertiginos, cu tendință spre zero.

Lipsa examenului de admitere în licee și universități determină transformarea acestor lăcașe în adevărate școli profesionale (de drept, de economiști, de management.... etc), sute de absolvenți cu master și doctorat ai învățământului privat care sufocă piața muncii și care prin relații reușesc să ocupe locuri de muncă bune. Contactul cu astfel de indivizi te deranjează până aproape la revoltă, dar ne furăm căciula.

Instrucția tinde să devină unică dimensiune a formării. Calitatea acesteia a scăzut prin concursul unor circumstanțe nefaste.

Profesia de dascăl trece printr-un continuu declin. Dacă educația însăși nu este o prioritate, de ce ar fi cel care o instrumentează?

Starea materială, sub limitele decenței, îl situează într-o condiție marginală. Pierzându-și statutul social, dascălul își pierde autoritatea și prestigiul. Catedra devine o perspectivă demnă de evitat. Scenariul apostolatului, conjugat cu o severă luptă pentru existență, este o ipoteză care seduce tot mai puțin.

Cariera didactică pentru mine a fost un miraj, dar pentru unii din dascălii de azi, profesoratul a ajuns mai

degrabă, un coșmar. În general, familia românească pare atașată de școală, înțelegându-i sensul și importanța. Dar, la umbra unei astfel de receptări, cresc noi abordări, care tind să corecteze ori să substituie pe cea dintâi.

În devenirea agresivă a societății, modelul succesului nu este condiționat de educație.

Școala nu mai oferă garanții, poti reuși fără carte, după cum poți eşua cu diploma în buzunar, dar susține și dă noi dimensiuni unei opere educaționale. Ea aduce în actul educației nu numai autoritatea instituției, ci și o strategie coerentă, guvernată pe criterii valide. În cazul în care datele ei coincid cu cele ale familiei și comunității locale, iar demersurile lor se sincronizează, se naște formula perfectă a formării tinerei generații.

În acest sens, în anul 2006 la nivelul unităților de învățământ din Centrul Bugetar al Liceului George Moroianu s-au făcut investiții și reparații de peste 6 miliarde lei, prin proiect guvernamental urmând să se modernizeze Sc. Gen. Nr. 5 cu etajare și construcția unei

grădinițe.

În acești termeni, raportul dintre școală și comunitatea locală trebuie și este unul armonios, dinamic și pragmatic, subordonat unui scop unic: educația.

În anul școlar 2006-2007, în școlile Centrului Bugetar săceleean învață peste 3500 de elevi, o situație mai exactă, pe unități de învățământ arătând astfel: Liceul "George Moroianu"- 542 elevi, Liceul "Zajzoni Rab Istvan"- 304 elevi, Școala generală nr.1- 260 elevi, Școala generală nr.2- 110 elevi, Școala generală nr.4- 610 elevi, Școala generală nr.5- 956 elevi, Școala generală nr.6- 220 elevi, Grădinița nr.1- 140 copii, Grădinița nr.2- 100 copii, Grădinița nr.3- 130 copii, Grădinița nr.4- 200 copii, Grădinița nr.5- 170 copii.

**Prof. Niculina Butu
Director Liceul George Moroianu**

FC SĂCELE - O ECHIPĂ Tânără

FC Săcele – o echipă mult schimbată față de sezonul trecut, când formația era pregătită de Daniel Bona. În această vară s-au schimbat multe la Săcele, inclusiv numele echipei, din Precizia, în Fotbal Club. Antrenorul Daniel Bona a fost, la rândul său, înlocuit, iar din vechea gardă au mai rămas doar 3-4 jucători. Înainte de startul sezonului, conducerea echipei FC Săcele a realizat o campanie de achiziții foarte bună, reușind să transfere mai mulți jucători, din care cinci de la FC Brașov, doi de la echipa satelit a formației Rapid restul de la Câmpina, Tractorul, Gloria Buzău. Deși nu se poate vorbi încă de omogenitate, totuși FC Săcele a avut un start de sezon destul de bun arătând că joacă fotbal și că nu este o echipă care se apără supraaglomerat.

Cu două zile înaintea derbyului local dintre Forex Brașov și F.C. Săcele, în timpul unui antrenament am reușit să stau de vorbă cu antrenorul echipei săcelene: Ferencz Bajko, iată ce a reieșit:

R: Bună ziua!

F.Bajko: Bună!

R: Pentru început vă rog să vă prezentați cititorilor noștri!

F.Bajko: Ce să vă zic despre mine? Am 46 de ani, sunt născut în data de 7 mai 1960, am fost jucător la Metrom și Nitramonia iar din anul 1994 am început cariera de antrenor.

R: Ce echipă ați antrenat până acum?

F.Bajko: Din anul 1994-2000 Metrom Brașov, în 2000 am fost antrenorul echipei Precizia Săcele (FC Săcele), 2001-2002 FC Brașov, 2002-2003 Chișinău, 2003-2004 FC Brașov, a urmat o pauză iar în prezent antrenez echipa săceleană.

R: Ce v-a determinat să veniți la echipa FC Săcele?

F.Bajko: Era o perioadă în care nu mai antrenam și de aceea a fost o provocare în sensul că cei din conducerea echipei săcelene au dorit reconstrucția echipei.

R: Despre stafful tehnic ce nu puteți spune?

F.Bajko: Ca antrenor secund este Adrian Drăgănoiu, preparator fizic: Șimon Vicențiu, antrenor cu portari: Arcanu Dorin

R: Ce ne puteți spune despre echipa săceleană?

F.Bajko: Actualul lot are 25 de jucători, media de vîrstă fiind de 23 de ani.

R: Ce v-a determinat să formați o echipă așa de Tânără?

F.Bajko: Am format o echipă din jucători tineri deoarece aceștia pot fi modelați după ideea de joc pe care le-o impun

R: Ce perspectivă are echipa

săceleană?

F.Bajko: Strategia clubului este de a forma jucători care să facă pasul spre Liga I, un exemplu în acest sens este Dedu care a fost transferat la Pandurii Tg. Jiu

R: În urma unui meci bun cu FCM Bacău a urmat jocul de acasă FC Botoșani partidă închisă la egalitate, care a fost cauza acestui semieșec?

F.Bajko: Nu avem continuitate în exprimarea jocului datorită jucătorilor tineri care nu au experiență dar sper că în cel mai scurt timp să capete această experiență

R: Ce credeți că lipsește din jocul echipei?

F.Bajko: Atacanții, nu avem jucători care să finalizeze acțiunile coechipierilor.

R: Ce obiectiv aveți?

F.Bajko: Clasarea în primii 11 și practicarea unui fotbal modern pe gustul spectatorilor

R: Vă mulțumesc pentru timpul acordat!

F.Bajko: Cu plăcere, o zi bună!

Claudiu-Ioan Jitaru

TABEL NOMINAL*cu membrii cotizanți ai Asociației culturale sportive "Izvorul" - trim. III 2006*

1	Costea Dumitru	30.0	72	Bobeș Ioan	5.0	142 Stegaru Ion	5.0	213 Cosma Ion	2.5
2	Lungu Constantin	30.0	73	Bobeș Ovidiu	5.0	143 Stoian Emilia	5.0	214 Cosma Maria Teodosia	2.5
3	Filipescu Dan	25.0	74	Bogeanu Alexandru	5.0	144 Stroe Constantin	5.0	215 Czimbor Alexandru	2.5
4	Ionas Andrei	25.0	75	Brașoveanu Camelia	5.0	145 Stroe Emil	5.0	216 Daneș Dumitru	2.5
5	Roșculeț Claudiu	25.0	76	Bratosin Canu Raluca	5.0	146 Tamaș Adrian	5.0	217 Dinu Popa	2.5
6	Zavarache Constantin	25.0	77	Bratosin Maria	5.0	147 Taraș Ion	5.0	218 Dolea Emilia	2.5
7	Săcelelean Adrian	20.0	78	Bratosin Sanda	5.0	148 Taraș Mircea	5.0	219 Dovârcă Marcel	2.5
8	Pană Aurel (Belgia)	18.0	79	Bucelea Vasile	5.0	149 Teacă Mihai	5.0	220 Drăgan Mircea	2.5
9	Cărsteau Şerban	15.0	80	Bucelea Victor	5.0	150 Teșileanu B. Barbu	5.0	221 Drăghici Aurel	2.5
10	Erdely Ede	15.0	81	Califar Gavril	5.0	151 Teșileanu Costin	5.0	222 Dragomir Dănuț	2.5
11	Ivan Gheorghe	15.0	82	Chițac Geta	5.0	153 Tomos I. Maria	5.0	223 Eftimie Virginie	2.5
12	Muscalu Vasile	15.0	83	Ciulu Mircea Valentin	5.0	154 Tuțuianu Gheorghe	5.0	224 Filip Liviu	2.5
13	Paraipan George	15.0	84	Coliban Nicolae	5.0	155 Ursu Gabriel	5.0	225 Filip Stefan	2.5
14	Tudose Aurel	15.0	85	Comşa Eugen	5.0	156 Vlad Adriana	5.0	226 Flangea Roxana	2.5
15	Albuleț Victor	10.0	86	Constantin Ligia	5.0	157 Voinea Dumitru	5.0	227 Georgescu Ioan	2.5
16	Băiesu Florin	10.0	87	Crăciunescu Virgil	5.0	158 Zaharescu Marius	5.0	228 Ghia Petre	2.5
17	Beşchea Dan	10.0	88	Diaconescu Adrian	5.0	159 Zaiț Bogdan	5.0	229 Gologan Ion	2.5
18	Beşchea Ioan	10.0	89	Dîrjan Ștefan	5.0	160 Zbarcea Maria	5.0	230 Gonțeanu Mihail	2.5
19	Bodeanu Gheorghe	10.0	90	Dobrin Ioan	5.0	161 Arion Mircea	4.0	231 Grozea Gheorghe	2.5
20	Bulea Horia	10.0	91	Drăgan Petre	5.0	162 Butu Mihai	4.0	232 Iacob Ciprian	2.5
21	Cazacu Dumitru	10.0	92	Drăghici Valentin	5.0	163 Crișan Emil	4.0	233 Ionescu Ghe. Petre	2.5
22	Cojocneanu Olimpia	10.0	93	Ene Anca (Tudoran)	5.0	164 Ghigoiu Dorin	4.0	234 Ionescu Nicolae	2.5
23	Cornea Ion	10.0	94	Ene Gheorghe	5.0	165 Nechifor Constantin	4.0	235 Ionescu P. Gheorghe	2.5
24	Dobrinaș Mihai	10.0	95	Filip Mihai	5.0	166 Petrea Ștefan	4.0	236 Ioni Ștefan	2.5
25	Dogaru Aurel	10.0	96	Filipescu Gheorghe	5.0	167 Primăvăruș Victor	4.0	237 Iordache Gabriela	2.5
26	Gheorghita Mutu Petre	10.0	97	Filipescu Octavian	5.0	168 Bilan Florin	3.0	238 Ivan Adrian	2.5
27	Jinga Victor	10.0	98	Florescu Gheorghe	5.0	169 Bobanu Șerban	3.0	239 Ivan Daniel	2.5
28	Jitaru Claudiu Ion	10.0	99	Ghinescu Horia	5.0	170 Caian Pandrea Aurel	3.0	240 Lață Viorel	2.5
29	Lala Dana	10.0	100	Gîrcăeag Viorel	5.0	171 Ciortoianu Aurelia	3.0	241 Lazăr Costel	2.5
30	Lala Elena	10.0	101	Guia Ștefan	5.0	172 Cînciu Sorin	3.0	242 Leb Mircea	2.5
31	Lață Ioan	10.0	102	Imre Gabor	5.0	173 Dima Marcel	3.0	243 Leșescu Mihai	2.5
32	Mircioiu Lucian	10.0	103	Jerău Gheorghe	5.0	174 Dincă Constantin	3.0	244 Lupu Nicolae	2.5
33	Mocanu Tarciziu	10.0	104	Jinga Romulus	5.0	175 Donciu Ciprian	3.0	245 Mazăre Traian	2.5
34	Moșoiu Alin	10.0	105	Lăcătuș Mariana	5.0	176 Erdely Csilla	3.0	246 Median Dan	2.5
35	Parea Alexandru	10.0	106	Lukaci Mihai	5.0	177 Fodor Levente	3.0	247 Median Traian	2.5
36	Popa Virgil	10.0	107	Manea Vasile S.U.A.	5.0	178 Ghia Roxana	3.0	248 Miklos Levente	2.5
37	Radu Gabriel	10.0	108	Mija Adrian	5.0	179 Ghiuță Benone	3.0	249 Modest Zamfir	2.5
38	Robu Adrian	10.0	109	Mitrea Anna	5.0	180 Gologan Dan	3.0	250 Moraru Adrian	2.5
39	Sălișteanu Vasile	10.0	110	Mitrea Gheorghe	5.0	181 Groza Constantin	3.0	251 Moroianu Cantor Emilia	2.5
40	Taraș Octavian	10.0	111	Molnar Cornel	5.0	182 Kapui Elisabeta	3.0	252 Munteanu Mircea	2.5
41	Taraș Răzvan	10.0	112	Moraru Florin	5.0	183 Kristaly Edit	3.0	253 Munteanu Valentin	2.5
42	Voineag Ioan	10.0	113	Munteanu Cor...i	5.0	184 Munteanu Da...i	3.0	254 Nagy Stefan	2.5
43	Median Susana	9.0	114	Munteanu Nicolae	5.0	185 Munteanu Victoria Preda	3.0	255 Necula Stelian	2.5
44	Median Valeriu	9.0	115	Munteanu Ștefan (Sibiu)	5.0	186 Muscă Nicușor	3.0	256 Nițescu Adrian	2.5
45	Bârsan Horia	7.5	116	Munteanu Vasile	5.0	187 Neacșu Lucian	3.0	257 Ognean Luca	2.5
46	Eftimie Ioan	7.5	117	Nechifor Septimiu	5.0	188 Păsărică Claudiu	3.0	258 Ocioiu Maria	2.5
47	Manciulea Gelu	7.5	118	Niculescu Gheorghe	5.0	189 Petruțiu Emil	3.0	259 Pasăre Adrian	2.5
49	Matepiuc Daniela	7.5	119	Ognean Dorel	5.0	190 Popescu Nechita	3.0	260 Pascu Liviu	2.5
50	Moroianu Gheorghe	7.5	120	Onica Ioan	5.0	191 Sabo Viorica	3.0	261 Poenaru Laurențiu	2.5
51	Năpăruș Camelia	7.5	121	Oșlobanu Dan	5.0	192 Șendruc Maria	3.0	262 Poenaru Roxana	2.5
52	Dîrjan Liviu	6.0	122	Percioag Gelu	5.0	193 Spîrchez Viorel	3.0	263 Popescu Mihai	2.5
53	Lupu Ștefan	6.0	123	Peter Sara	5.0	194 Ștefan Remus	3.0	264 Pralea Radu	2.5
54	Necula Dan	6.0	124	Popescu Constantin	5.0	195 Acșinte Anca	2.5	265 Prosan Nicolae	2.5
55	Zangor Lucian	6.0	125	Popescu Ilie	5.0	196 Alexandru Ion	2.5	266 Prundeanu Liliana	2.5
56	Alexandrescu Emil	5.0	126	Rișnoveanu Mihai (Londra)	5.0	197 Anghel Adrian	2.5	267 Răchită Valerica	2.5
57	Andronic Maria	5.0	127	Rișnoveanu Paul	5.0	198 Bălan Nicolae	2.5	268 Rață Mihai	2.5
58	Anton Alexandrina	5.0	128	Rișnoveanu Ștefan	5.0	199 Banciu Neculai	2.5	269 Sârbu Corneliu	2.5
59	Avasilichioaei Ioan	5.0	129	Roșculeț Abigail	5.0	200 Barbu Petre	2.5	270 Serbănuț Flaviu	2.5
60	Badea Mircea	5.0	130	Roșculeț Mirela	5.0	201 Barna Ioan	2.5	271 Simion Adriana	2.5
61	Bălan Cătălin	5.0	131	Roșculeț Valeriu	5.0	202 Bârsan Nicoleta	2.5	272 Șipoș Ioan	2.5
62	Balint Iuliu	5.0	132	Şchiopu Gabriela	5.0	203 Beciu Ioan	2.5	273 Sorban Ștefan	2.5
63	Banciu Gheorghe	5.0	133	Şerbănuț Ioan	5.0	204 Bobeș Haricleea	2.5	274 Teodorescu Nicolae	2.5
64	Barbu Mircea	5.0	134	Şerbu Adrian	5.0	205 Boca Gabriel	2.5	275 Teșileanu Emil	2.5
65	Barbu Nicolae	5.0	135	Şerbu Andrei	5.0	206 Boghe Viorel	2.5	276 Tiucă Adriana	2.5
66	Beleuță Eugen	5.0	136	Şerbu Iulian	5.0	207 Bratu Nicolae	2.5	276 Tocitu Viorel	2.5
67	Benga Dănuț	5.0	137	Siserman Eugen	5.0	208 Bucurenciu Alexandru	2.5	277 Ulea Angela	2.5
68	Besoiu Marian	5.0	138	Spiru Gheorghe	5.0	209 Bucurenciu Ana	2.5	278 Ursu Maria	2.5
69	Boberschi Dan	5.0	139	Stamate Gheorghe	5.0	210 Ciubotaru Sergiu	2.5	279 Ursu Nicolae	2.5
70	Bobeș Gabriel	5.0	140	Stanciu Vasile	5.0	211 Comşa Traian	2.5	280 Vamoș Aurelia	2.5
71	Bobeș Gheorghe	5.0	141	Ştefănescu Dan	5.0	212 Coșerea Vasile	2.5	281 Zamfir Bogdan	2.5

continuare

281 Zamfir Bogdan	2.5	319 Şerban Corneliu	2.0
282 Zamfir Dan	2.5	320 Şerbănescu Adrian	2.0
283 Zamfir Radu	2.5	321 Szasz-Sebeş Paul	2.0
284 Andrei Sorin	2.0	322 Turoti Roxana	2.0
285 Avram Vasile	2.0	323 Zangor Nicolae	2.0
286 Bandi řeitan Maria	2.0	324 Zangor Traian	2.0
287 Bârsan Teodor	2.0	325 Ardeleanu Adina	1.5
288 Bobeş Constantin	2.0	326 Bălan Corneliu Alexandru	1.5
289 Bucurenciu Georgeta	2.0	327 Ciobanu Gabriela	1.5
290 Bulat Elena	2.0	328 Comşa Fulga Stelian	1.5
291 Bulat Florentin	2.0	329 Copacel Vasile	1.5
292 Carpin Victor	2.0	330 Filip Anca	1.5
293 Ciupală Mariana	2.0	331 Ionescu Aurora	1.5
294 Codreanu Elena	2.0	332 Ionescu Gheorghe Nae	1.5
295 Comeş Tiberiu	2.0	333 Lencuţa Cristina	1.5
296 Costea Maria	2.0	334 Mătărea Ovidiu	1.5
297 Cozma Corneliu	2.0	335 Mircioiu Sebastian	1.5
298 Gîdea Aurel	2.0	336 Morariu Victor	1.5
299 Iordache Dumitru	2.0	337 Percioag Constantin	1.5
300 Itu Vichente	2.0	338 Trandafir Marius	1.5
301 Jinga Gheorghe	2.0	339 Trandafir Vasile	1.5
302 Lipan Florin	2.0	340 Vasilache Gheorghe	1.5
303 Manciu Ioan	2.0	341 Vlad I. Adriana	1.5
304 Moldovan Valer	2.0	342 Vlad Mircea	1.5
305 Moraru Mircea	2.0	343 Andrieş Monica Florica	1.0
306 Munteanu Elena Marcu	2.0	344 Brânzea Maria	1.0
307 Munteanu Livia	2.0	345 Cenuşă Ioan	1.0
308 Munteanu Mihail	2.0	346 Clinici Eugenia	1.0
309 Nicolescu Maria	2.0	347 Clinici Nicolae	1.0
310 Oprea Ovidiu	2.0	348 Drăgoescu Valer	1.0
311 Păiş Ioan	2.0	349 Lupu Florica	1.0
312 Pari Iuliu	2.0	350 Moldovan Ortensia	1.0
313 Pelin Matei Alina	2.0	351 Orez Ioan	1.0
314 Pencu Haralambie	2.0	352 Panaete Ioan	1.0
315 Poaşcă Gheorghe	2.0	353 řeitan Adrian	1.0
316 Popovici Maria	2.0	354 Taflan Dumitru	1.0
317 Radu Ramon	2.0	355 Taflan Elena	1.0
318 Sarafie Ioan	2.0		

2212 Săcele - Braşov, str. Parcului 18
Tel.: 40-268-27.33.33 fax: 40-268-27.39.48
Serviciile sale - oferite prin
- SERVICE AUTO MAGAZIN Tel.: 268/33.93.65
- PASAJ COMERCIAL Tel.: 268/47.59.98

ELECTROPRECIZIA

Feel The Power

ELECTROPRECIZIA

SPRE řIINTĂ

Materialele primite la reducție nu se înapoiază.
Articolele privitoare la Săcele, Tărļungeni, Zizin și Purcăreni au prioritate.

Materialele ce se doresc a fi prezentate în coloanele revistei, precum și alte informații despre revistă și asociația cultural-sportivă "Izvorul", pot fi obținute de la:

Ing. Taraş Octavian - str. G.Moroianu, nr. 361, Săcele

Ing. Roşculeţ Claudiu - str. G.Moroianu, nr. 353, Săcele

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelora care, prin articolele lor, înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor meleaguri.

REDACȚIA

COLECTIVUL DE REDACȚIE

ing. Claudiu ROŞCULEȚ,
ing. Octavian TARAŞ, Ioan EFTIMIE,
ec. Milu ALEXANDRESCU, ing. Dan ZAMFIR,
prof. Nicolae MUNTEANU, ing. Abigail ROŞCULEȚ,
Adriana VLAD, ing. Horia BÂRSAN